

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto V - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din

TRST četrtek 6. januarja 1949

PODPISUJTE!

Proti imperializmu
in vojnim lupšhačem,
za mir in demokracijo,
za spoštovanje mirovne pogodbe!

Postnina plačana v gotovini
Spedizione in abbon. postale
Štev. 4 (1094)

Pred obnovitvijo pogajanj za mirovno pogodbo z Avstrijo

Včerajšnja »Ljudska pravica« je v zvezi z obnovitvijo pogajanj za sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo objavila uvodnik, ki ga zaradi izredne aktualnosti in važnosti pozvamo:

Avstrijska vlada je izročila 6. decembra 1948 novo predlogo mirovne pogodbe, v kateri predlaga nova pogoja za sklenitev mirovne pogodbe. Vladi štirih veseli so na ta predlog odgovorili pritrdilno. V komentarjih zahodnega tiska se na splošno predvideva, da se bodo namestniki ministrov zunanjih zadev štirih veseli sestali v februarju (predvidoma 7.) v Londonu.

Jugoslavija je na vseh dosednjih konferencah štirih veseli o Avstriji — v Londonu in Moskvi 1947 in poslednjic v Londonu maja 1948 — vztrajno stala in pojasnjevala naše stališče in upravičene zahteve koroskih Slovencev, medtem ko je Sovjetska zveza vedno odobravalna naše zahteve, pa zahodne veselje sploh niso odgovarjale na našo argumentacijo, da je ozemlje, ki ga mi sedaj zahtevamo, še v sredini prejšnjega stoletja bilo čisto slovensko, da predstavljajo nemški element del malotičnih fevdalov, uradniki in del mestnega prebivalstva, da je to ozemlje kljub načrtni germanizaciji še danes slovensko.

Jugoslavija je vedno želela, da vzpostavi dobre in prijateljske odnose s sosednjimi državami. Zato je v oktobru leta 1947 sklenila z Avstrijo trgovski sporazum, ki znatno razširja dosedanje trgovske odnose. V želji, da se čim prej normalizirajo odnosi z Avstrijo, je jugoslovanska vlada še pred sklenitvijo mirovne pogodbe z Avstrijo odpuščala avstrijske vojne ujetnike. Narodi Jugoslavije iskreno žele, da bi se sklenila takle mirovna pogodba, ki bi v kolikor uničila možnost, da se razvije nov center agresije na naših mejah.

Tradicije avstrijskega in nemškega imperializma so vedno predstavljale nevarnost za narode Jugoslavije. Čeprav je nemški imperializem doživel v drugi svetovni vojni težak udarec, vendar Avstrija še do danes ni spremenila metode, ki ji je v preteklosti izvajala proti Slovenem. V današnji Avstriji zato ne vidimo nobene stvarne garancije, da ne bi predstavljala nemškega imperializma ponovno ožje velikonemške tendence in usmeril fanatičen izseljenec Nemcev, folksovdorferjev in ostalih sumljivih elementov zopet proti jugozhodu.

Avstrijske oblasti še danes odražajo koroskim Slovincem osnovne nacionalne pravice. Trdijo, da gre tu za neko manjšino, ki se je asimilirala z nemškim elementom. Na ta način skušajo zamikati obstoj dela naroda, ki ima dvestoletno tradicijo kulturnega dela in borbe za svoj jezik in književnost in stololetno tradicijo politične borbe za svoje pravice in osvoboditve s partizansko borbo, ki so jo na področju tretjega razvoja vodili edino koroski partizani, pa so se koroski Slovinci jasno opredelili za Jugoslavijo. Pravilno rešitev uprašena koroskih Slovincem zato ni mogoča brez njihove priključitve k Jugoslaviji.

Slovenska Koroska predstavlja del straniškega slovenskega nacionalnega ozemlja in središče prve slovenske države — Karantane — zibelke slovenskega naroda. Kulturno in politično življenje koroskih Slovincem je močno uplivalo na razvoj slovenskega naroda. Kljub stoletni germanizaciji je Slovenska Koroska vendar ostala straniško slovensko etnično ozemlje. Danes živi na ozemlju Slovenske Koroske še okrog 120 tisoč Slovincem, 60.000 Nemcev, ki žive največ po mestih in trgih, je rezultat stolne germanizacije in kolonizacije severno Karavank.

Slovenska Koroska je zgodovinsko, etnično, kulturno, zemljepisno in ekonomsko vezana na Jugoslavijo. Njene komunikacije in reke teko proti jugozhodu. Po vsej Sloveniji Koroske z Jugoslavijo pa se manifestira tudi na področju vodne energije. Razbijanje hidroelektrične celote, kot jo predstavljajo električne centrale na Dravi, pozbuje ogromno škodo Jugoslaviji, Avstrijske centralne, ki so bile zgrajene med vojno na ozemlju Slovenske Koroske pri Zuzebku in Labodju, namreč vemo opravilo del naših električnih central na Dravi. Slovenska Koroska je torej povezana z gospodarskim organizmom Slovenije in Jugoslavije. Odnosovanje z Jugoslavijo in priključitev k Avstriji je prekinila njen gospodarski razvoj.

Jugoslavija je v želji, da olajša sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo, znatno omajala svoje teritorialne zahteve. Naša vlada vtraja zato samo na ozemlju, ki je vse do danes ostalo etnično kompaktno slovensko. Zato se je na Londonski konferenci odkrila zahteva po priključitvi Ziljske doline in nekuj drugih krajev Slovenske Koroske. Poleg tega bi v Avstriji ostalo še okrog 70 tisoč koroskih Hrvatov, ki žive na avstro-madžarski meji.

Vaša reparacija, ki jih je Jugoslavija zahtevala od Avstrije, je očitnem nesorazmerju s slo-

vo, ki je bila narodom Jugoslavije prizadeta zaradi avstro-nemške okupacije in agresije. Naše zahteve, da se nam izplačajo reparacije in vrne oropana imovina, ne temelje na želji, da se avstrijsko ljudstvo kaznuje za zločine, marveč iz potrebe, da je treba nadoknaditi škodo, ki so jo prizadele med okupacijo avstrijske divizije v sestavi nemškega »Wehrmacht«. Kljub velikim naporom je Jugoslavija do sedaj uspešno rešila 10 odst. imovine, ki so jo med okupacijo Jugoslavije nagrabili in odpeljali v Avstrijo.

Avstrijska vlada ni dostojno z ničemer dokazala, da je prekinila s politiko germanizacije Koroske. Administrativni aparat, ki je v celoti antislovenski, v bistvu pa nacistični, izkorišča vsako priliko za persekucije Slovincem: ta aparat predstavljajo elementi, ki so vodili protislovensko politiko v senčnemnem Avstriji in hitlerjevski Nemčiji. Protijugoslovansko propagando, ki se izvaja po taboriških in izseljeniških taborih, pa angloameriške okupacijske oblasti ne le tolerirajo, marveč celo odkrito podpirajo.

Poleg legalnega na obstaja tudi ilegalni teror. Ta se manifestira v napadih »Wurfmundsov« na Slovence. Slovenske organizacije na Koroskem: OF, ženske in mladinske organizacije, organizacije partizanov, ki so med drugo svetovno vojno vodile borbo na strani zaveznikov, so še danes prepovedane. Na drugi strani pa vlada tolerira vse mogoče avstrijske organizacije, ki so se med vojno kompromitirale zaradi sodelovanja z nacisti. Oktobrsko proslava 18. obletnice koroskega plebsica — na kateri so vodni predstavniki Avstrije nastopili s parolo »medeljene Koroske« — je imela še posebno demonstrativen značaj.

Jugoslovanski narodi pozdravljajo iniciativno avstrijske vlade, da ob obnovi mirovne pogajanja — ako tomlači želijo, da se sklene resnično demokratični mir. Naša vlada je polzala mnogo dober volje in zmanjšala zahteve. Javno pa je, da absolutno ne more popustiti v osnovnih zahtevah kot so priključitev Slovenske Koroske k Jugoslaviji, izplačilo reparacij in povrnitev jugoslovanske imovine v Avstriji. Potrebno je, da avstrijska vlada ta prizadevanja Jugoslavije pravilno razume in da sedaj prispeva svoj del.

Jugoslavija je v drugi svetovni vojni prispevala velike žrtve za stvar miru in demokracije. Predstavniki zahodnih veseli in odgovorni krogi v Avstriji, ki so do sedaj odbijali pravične zahteve Jugoslavije, morajo na prihodnji konferenci to upoštevati.

Proslave stotletnice rojstva Hrista Boleva

BEOGRAD, 5. — Ob stotletnici rojstva bolgarske revolucionarke pesnika Hrista Boleva bodo po vsej Jugoslaviji spominjske proslave. Pri proslavi v Ljubljani bo, od poleg predavateljev nastopili člani drame z recitacijami pesnikov del naše opere s petjem bolgarskih narodnih pesmi.

Avstrijci brez bratov Cosulich v tržaški plovbi?

Z Dunaja prihajajo vesti, ki jih potrjuje »Verkehr«, po katerih bo družba »COSULICH«, kakor smo že pred časom poročali, pričela s plovbo iz Trsta proti Levantu. Ervotno je bil v načrtu nakup 2 kanadskih korvet po 1000 ton. ki naj bi jih bil predelati, ter udeležba s strani tržaških plovbi na izrazito poslovni značaj avstrijske družbe. Plovba po Levantu je danes namreč že precej konkurenčna in vsi novi brodovi morajo posej uspešno vanjo, in ako niso z ničemer in nikjer vezani v drugačen kakor trgovski smislu. Nekateri menijo, da zadnji čas vpliva neugodna kampanja okrog bivšega Rainerjevega prefekta Coccajca, za katerega je znano, da je desna roka družine Cosulich ter zastopnik tržaške industrije pri Confindustriji (zveza ital. industrijcev).

Po prometno-tehnični in trgovinski plati pa je vest zanimiva, ker kaže, da imajo zaledne države potrebo po dobrih in hitrih zvezah z Levantom. Za te proge so najprimernejše manjše ladje z veliki brzino. Čeže, da v upravljalni »Tržaškega Lloyd« ne sede pomorski agenti tuje države, ker niso mislili, pa tudi danes ne mislijo, da bi bilo potrebno priti s plovbo na linijah, ki najprej in najbolj odgovarjajo funkciji Trsta. Imajo sicer različne urade v Pragi, na Dunaju itd.

Domača vest pa potrjuje znova donosnost in potrebnost plovbe po Levantu. Družba »Navigazione Triestina per il Levante«, ki je novejšega datuma in ima kot pomorskega agenta tuje države, je najela od družbe »Tropicovichs« parnik »Fanny Brunners« 3660 tonami, ki bo 7. t. m. pričel s plovbo v Grčijo in Turčijo. žave.

V ZNAMENJU „POLITIKE MIRU“ ZDA Truman zahteva uvedbo obvezne vojaške službe

Pred kongresom je Truman obrazložil svoj notranje in zunanje politični program - Nemčijo hočejo z okupacijskim statutom spremeniti v kolonialni privesek ameriškega imperija

WASHINGTON, 5. — Danes je predsednik Truman bral pred kongresom svoj govor, v katerem je med drugim dejal, da mora vlada sodelovati z industrio, delavskimi razredi in s poljedelstvom, da ohrani državemu gospodarstvu sedanjo dejavnost. Govoril je nato o delu, ki ga je v 16 letih napravila vlada pod vodstvom demokratične fronte. Dalje je Truman ugotovil, da so v ZDA cene še pretirano visoke in da proizvodnja ne krije še potreb, minimalne plače so še prenizke in mala industrija izgublja tla v korist monopolov.

Poudaril je, da mora izvršna in zakonodajna oblast braniti ameriško gospodarstvo proti nevarnosti naglega prehoda iz blagostanja k revščini. To se mora v veliki meri izvesti z individualnimi napori Američanov.

Dalje je dejal, da mora vlada braniti podjetja in prebivalstvo pred nevarnostjo krize in inflacije, ter zahteval od kongresa odobritve sledečih točk:

1. Potrditi predsedniku oblast za nadzorstvo nad krediti in konsolidirati ter še večje nadzorstvo nad bančnimi krediti;
2. Dati predsedniku oblast za ureditev špekulacije na blagovnih borzah;
3. Ohranitev nadzorstva nad izvozom;
4. Ohranitev oblasti za določitev prednosti pri transportih;
5. Ohranitev prednosti in koncesij za materialne stroške važnosti, katerega razpoložljivost je omejena;
6. Razširiti in ojačiti nadzorstvo nad najemninami;
7. Dati predsedniku oblast, da po potrebi uvede maksimalne cene za proizvode, ki jih je malo na razpoložljivo, če bi to povzročilo zvišanje cene, če bi to povzročilo zvišanje cene omejenih proizvodov preko določenega maksimuma;
8. Dati predsedniku oblast, da najde sredstva za zvišanje proizvodnje, če bi ta bila nezadostna, kakor n. pr. za jeklo, in pooblastiti vlado, da

finansira po potrebi razvoj te proizvodnje.

V ta namen predlaga predsednik davčno politiko, ki naj zniža državni dolg s pomočjo obdavčenja predvsem odprtih družb.

Truman je zahteval tudi ukinitve Taft-Hartleyevega zakona, ki omejuje pravice delavstva. Nato je navedel vrsto ukrepov, ki jih smatra za potrebne za zagotovitev blaginje; utrditev zakona proti tru-stostanju; utrditev programa za poljedelski razvoj, nadaljevanje politike vzdrževanja cen poljskih pridelkov, vrniti vladi pravico intervencije za zamenjavo ustanovitve živilskih rezerv, pospešiti program elektrifikacije na podeželju itd.

Nato je Truman govoril o vprašanju socialnega zavarovanja. Glede zdravstva je obsodil pomanjkljivosti zdravnikov, bolničarjev in bolnišnic. Glede šolstva je odločno obsodil pomanjkljivosti sedanjega sistema in poudaril potrebo finan-

ne pomoči, da se izboljša sedanja šolska organizacija. Oblebil je tudi, da bo napravil vse mogoče, da reši vprašanje stanovanj, ki je sedaj zelo resno.

Glede zunanje politike je Truman dejal: »Bistvo naše zunanje politike je mir. Poudarjal je tudi voljo ZDA po mednarodnem sodelovanju, takoj nato pa je pripomnil potrebo močnih oboroženih sil, dokler ne bo v svetu uveden svetovni sistem varnosti, ki naj omogoči morebitni napadu. Zato je dejal, da je potrebna v ZDA obvezna vojaška služba.

Končno je Truman govoril o gospodarskem sodelovanju in pri tem hvalil Marshallov načrt ter svoj govor zaključil, da je treba moč ZDA še nadalje uporabljati v borbi za mir.

Kakšna je ta borba za mir, je jasno pokazala vsa dosedanja Trumanova politika z ustvarjanjem protisovjetskih blokov in kritičnim mednarodnim obveznosti.

Sam spada tudi vprašanje Nemčije in sedanjih razgovorih zahodnih držav o »okupacijskem statusu«, ki se bodo 17. t. m. zopet obnovila. S tem v zvezi objavlja »Pravda« članek Marinina pod naslovom »Okupacijski statut ali mirovna pogodba?«

Zaradi politike vladajočih krogov ZDA, Britanije in Francije se ne bližamo izdelavi mirovne pogodbe z Nemčijo, temveč se od nje oddaljujemo, hkrati s tem pa se oddaljujemo tudi od uvedbe trajnega mira v Evropi in izven njenih meja. Vladajoči krogi ZDA in Britanije se namenoma izogibajo priprave za sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo. Jedro angloameriškega manevra je v tem, da bi najprej Zapadni Nemčiji vsilili okupacijski statut, ki bi ga nato proglasili kot nekakšen enomestno-agencijski smirne rešitev, kar bi preprečilo priprave in sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo.

Hrup, ki so ga zagnali v ZDA in Britaniji zaradi okupacijskega statuta za Zapadno Nemčijo, se nadaljuje in raste iz dneva v dan. Po spominjavni zunanega ministrstva mora statut zajemati evazne prednostne pravice okupacijskih sil, kar pomeni, da bo vodstvo nad zunanje-političnimi odnosi Zapadne Nemčije ter kontrola nad njeno zunanjo trgovino tuj v bodoče samo v rokah okupacijskih oblasti. Z okupacijskim statutom bi dokončno razkosali Nemčijo in uradno priznali tako imenovano zapadno nemško državo, ki bi imela lutkovno vlado in lutkovni parlament. Vladajoči krogi ZDA in Velike Britanije hočejo doseči v Zapadni Nemčiji ameriško dominanco in po njej nad vsa Zapadno Evropo. S tem so odkrili vsa nepopolnost tega načrta glede na Zapadno Nemčijo in na vsa Zapadno Evropo.

Ameriški monopolisti so se polastili Porurja. Namesto da bi Nemčijo demilitarizirali, hočejo obnoviti njeno vojaško moč. Namesto da bi Zapadno Nemčijo demilitarizirali, hočejo ponovno dati vojaško moč. Namesto da bi Zapadno Nemčijo demilitarizirali, hočejo ponovno dati vojaško moč. Namesto da bi Zapadno Nemčijo demilitarizirali, hočejo ponovno dati vojaško moč.

kar je papež v božični poslanici izjavil, da je snevalnost nemogoča. Tominstvo Splošne zveze dela poročila, da so sankcije, ki jih je vlada napovedala proti državnim menedžerjem, ki so sodelovali v zadnji stavki, izvaljeval demelavstvom in zavajanjem, kar bi ukrepil praktično značijo ukinitve pravice stavke.

Danes pa nemške vesti zagotavljajo, da je krona v Muenchentnu in da so med Vatikanom in budimpeštansko vlado pogajanja za njeno vrnitev Madžarski.

V moskovski »Pravda« je napisal Zaslavski članek o aretaciji madžarskega prjmasa Mindszentyja. Članek zatrjuje, da je kardinal kot služabnik tujega kapitala vodil zelo aktivno borbo ne v interesu cerkve, temveč v interesu velikih posestnikov in kapitalistov, katerih volika posestva so bila nedavno podržavljena. On sam je bil veležestni posestnik, nadaljuje članek, in se ni mogel nikoli potolažiti ob dejstvu, da so kmetje postali posestniki, ki zemljišč, ki so prej pripadala samostanom. Mindszenty je javno pozival na vstajo proti madžarski vladi, zlasti s svojimi pastirskimi pismi, ki niso bila nič drugega kakor nesramna protirevolucionarna propaganda. Kardinal pa je bil tudi agent tujih obveščevalnih služb, organizator zarote proti republikni in zastavonoša monarhistov. Vedno je mislil, da ga bo v katoliški državi, karšna je Madžarska, rešilo njegovo škofovsko dostojanstvo.

Toda vsi njegovi manevri niso niti najmanj prenesli madžarskega ljudstva. V sedanjem trenutku pomeni njegova aretacija smrtni udarec za madžarsko reakcijo.

Rezultati preučevanja atomske energije naj ne bodo skrivnost

PARIZ, 5. — Visoki komisar za atomsko komisijo Joliot Curie je imenoval za kleveštino in življivo obložbo članek, ki se je pojavil v inozemskem tisku in ki zatrjuje, da bi SZ lahko imela veliko korist od rezultatov, ki jih dosežejo v Franciji pri raziskovanju atomske energije. Joliot Curie je dejal, da se bodo temeljni rezultati, ki jih dosežejo francoski znanstveniki, še naprej objavljali. Tako se bodo z njimi lahko koristile vse države. V kolikor pa gre za praktične rezultate, ki bi bili doseženi pri raziskovanju možnosti uporabe atomske energije v mirolnih svrhe, a bi se lahko njih uporaba izpremenila v smrtonosno, pa morajo seveda ti rezultati ostati tajni, dokler ni podpisano mirovne pogodbe z demokratično in miroljubno Nemčijo.

Istrski poljedelci se združujejo v zadrage

REKA, 5. — V kmetijske delovne zadrage se vpisuje vedno večje število istrskih poljedelcev, ki so spoznali prednosti združnega izkoriščanja zemlje. V Istri je bila ustanovljena prva kmetijska delovna zadruga v letu 1946; danes jih je 26 ter posejujejo 5 tisoč hektarjev zemljišča. V kratkem se bodo ustanovile nove zadrage v 12 istrskih vaseh.

Oton Habsburški pri Francu

MADRID, 5. — Po vesteh, ki še niso uradno potrjene, je general Franco sprejel v privatni avdienci nadvojvodo Otona Habsburškega, ki je prispel z letalom iz Lisbone.

Ob pozivu občinskega sosvela ZAHTEVAMO demokratične in svobodne volitve

Na drugi strani našega lista objavljamo poziv občinskega sosvela. Ta prebivalstvu, ki nam ga je včeraj postal tržaški župan - sindaco ado. Michele Miani, da do 15. t. m. javi imena tistih oseb, ki na osnovi člena 32 ukaza št. 345 o volitvah imenikih nujno volitve pravice na predstojećih občinskih volitvah. Kakor smo že ponovno pisali, nimajo po omejenem členu pravice zopol najvišji funkcionarji fašističnega režima in fašističnih vlad od 5. januarja 1925 dalje med njimi predvsem ministri in državni podtajniki, senatorji (pa tudi ne poslanci), člani fašistične republikanske stranke, člani fašističnega izrednega sodišča, hierarhi fašistične stranke do vključno stopnje pokrajinskega tajnika, glavni oficirji enot »Milizia volontaria sicurezza nazionale«, načelniki puševine in kustoziji, ki jih je imenovala asociaciona Mussolinijeva republika in tisti, ki so bili izključeni iz strokovnih seznamov od počevanja zaradi fašističnega delovanja.

Kakor vidimo torej bodo imeli ti volitve pravico mnogi in premnogi fašisti in fašistični hierarhi nižje stopnje, ki so četrto stoletja zatirali poleg svojega lastnega ljudstva predvsem slovenske tržaške in primorsko ljudstvo in ga hoteli iztržiti iz sveta. Javno je, da je osvobodilna fronta slovenskega naroda za tržaško ozemlje zaradi tega takoj protestirala proti takšnim predpisom ukaza o volitvah imenikih št. 345 ter da je demokratično svojih volitvah odborov naposlila in poslalo neteto protestno na angloameriško vojaško upravo.

Protesti demokratičnega tržaškega ljudstva so imeli svoj odziv tudi na mednarodnem diplomatskem polju. Vlada FRJ upostavlja je namreč v oktobru mesecu 1948 v svojih spominicah Varsovnemu svetu podrobno obrazložila vse kršitve mirovne pogodbe, ki izhajajo iz ukaza 345 in upotuje, da ta ukaz predvsem v svojem 2. členu daje volitvo pravico vsem tistim osebam, ki so bile 15. septembra 1947 Italijanski državljani, ki so že ali bodo izpolnili 21. leto starosti do 31. decembra 1948 in so pravilno vpisane v register stalnega prebivalstva kakšne občine cone.

TEL AIVV, 5. — Zidovska vlada bo danes pripravila odgovor Varsovnemu svetu v zvezi z nalogo o ustavitvi ognja. Egiptvska vlada je sporočila, da sprejema nalogo o ustavitvi ognja in izjavlja, da je pripravljena dati potrebni nalogo svojim četam, če bodo Zidje napravili isto.

V zvezi s sedanjim vojnim stanjem pri Negevu je predstavnik ameriške vlade izjavil, da je ameriška vlada pozvala državni Izrael in Egipt, naj se izogneta vsaj ukrepom, ki bi lahko še raztegnila boje v Palestini. Izjavil je dalje, da so ZDA pozvale obe državi, naj se odzovejo nalogu za ustavitve ognja ter naj začeta pogajanja za premirje. Dalje je pripomnil, da je ameriška vlada prejela od židovske vlade zagotovilo, da so bile vse židovske čete umaknjene iz Egipta.

Ameriški poslanik v Kairu pa je dobil nalogo, naj opozori egiptsko vlado, da incidenti, kakor je bil zadnji pomorski in zračni napad v Palestini, lahko samo povečajo sovražnosti.

Predstavniki židovske vlade je v Tel Avivu izjavil, da prevladuje vti. da Velika Britanija pripravljajo akcijo za pomoč Egiptu. Pripomnil je, da bo Velika Britanija znatno ojačala svoje čete na Srednjem vzhodu in da so sedaj nove pošiljke orožja na poti po morju v malo pristanišče Akaba v južni Transjordaniji. Predvideva se tudi željo prekinjanje britanskih edinic na področju sueskega prekopa proti egiptsko-palestinski meji. Omenjeni predstavnik je pripomnil, da bo Varnostni svet v kratkem opozorjen na ta položaj.

V Londonu smatrajo incidente na egiptsko palestinski meji za aresne.

V zunanjem ministrtvu odklanjajo vsako izjavo o tem vseh. Tako tudi odklanjajo sleherno izjavo o vseh, da je Egipt prošil London za pomoč. V londonskih židovskih krogih poudarjajo nelogičnost egiptске politike, ki z ene strani zahteva odhod angleških čet, z druge strani pa ima namen zaprositi za njihovo pomoč.

Vesekrog je moraljo Anglija, ki je že žugala z napovedjo vojne izraelu kot pomoč Egiptu, napraviti korak nazaj, ker bi prav gotovo ostala osamljena. Tako se sedaj London in Kairo združujeta s

tem, da bosta od Varnostnega sveta zahtevali, naj uvede vsaj sankcije proti Izraelu.

Nobenege izhoda za nacionaliste v Pekingju - Tiencinu in Tangkeju

NANKING, 5. — Vrhovni štab kitajske demokratične vojske v severozahodni Kitajski je izdal določbo, ki poziva na nacionalistične posade Pekinga, Tiencina in Tangkeja, naj se vdajo. Poziv objavlja imuniteto vsim generalom teh garnizij kakor tudi generalu Fu Tso Yiu, vrhovnemu poveljniku nacionalističnih čet Severne Kitajske. Navajajoče pismo, naslovljeno poveljnikom nacionalističnih armad Severne Kitajske, ki sta ga poslala politični komisar za Severno Kitajsko Lo Yung Huan in general Lin Piao, vrhovni poveljnik demokratične vojske, ki oblega Peking in Tiencin, zahtuje radio demokratične vojske, da nacionalistične garnizije v teh mestih nimajo več možnosti za izhod in da jim torej ne preostaja drugega, kakor da se predajo. N: dalje opozarja to pismo nacionalistične voditelje, naj preložijo razne razrušitve v mestih, dostavljajoče, da gre za njihovo nesčno varnost.

Krožijo vesti, da je general Fu Tso Yiu še enkrat odklonil, da bi šel v Nanking ter se tam sestal s Čang Kajskom; po drugih vesteh šče ba je general kompromis s komunistično stranko.

Poročajo, da je general Bai Chung Hsi, nacionalistični vrhovni poveljnik Srednje Kitajske, ukazal četam v Kuang Siju, naj se umaknejo s položaja v južnem delu Honana in se sverozahodnem delu pokrajine Hepev ter da bi vse to vprašal pristaneke ministra narodne obrambe.

PRAGA, 5. — Českoslovaški minister financ Dolanski je danes ob predložitvi poročanja za leto 1949 uradno sporočil ustanovitve sistema dveh sektorjev. »Čene proizvodov za delavce«, je dejal minister, bodo ostale približno iste, kakor so sedaj; toda cene na svobodnem tržišču bodo znatno narastle.

Britanske priprave za vojaško pomoč Egiptu

TEL AIVV, 5. — Zidovska vlada bo danes pripravila odgovor Varsovnemu svetu v zvezi z nalogo o ustavitvi ognja. Egiptvska vlada je sporočila, da sprejema nalogo o ustavitvi ognja in izjavlja, da je pripravljena dati potrebni nalogo svojim četam, če bodo Zidje napravili isto.

V zvezi s sedanjim vojnim stanjem pri Negevu je predstavnik ameriške vlade izjavil, da je ameriška vlada pozvala državni Izrael in Egipt, naj se izogneta vsaj ukrepom, ki bi lahko še raztegnila boje v Palestini. Izjavil je dalje, da so ZDA pozvale obe državi, naj se odzovejo nalogu za ustavitve ognja ter naj začeta pogajanja za premirje. Dalje je pripomnil, da je ameriška vlada prejela od židovske vlade zagotovilo, da so bile vse židovske čete umaknjene iz Egipta.

Ameriški poslanik v Kairu pa je dobil nalogo, naj opozori egiptsko vlado, da incidenti, kakor je bil zadnji pomorski in zračni napad v Palestini, lahko samo povečajo sovražnosti.

Predstavniki židovske vlade je v Tel Avivu izjavil, da prevladuje vti. da Velika Britanija pripravljajo akcijo za pomoč Egiptu. Pripomnil je, da bo Velika Britanija znatno ojačala svoje čete na Srednjem vzhodu in da so sedaj nove pošiljke orožja na poti po morju v malo pristanišče Akaba v južni Transjordaniji. Predvideva se tudi željo prekinjanje britanskih edinic na področju sueskega prekopa proti egiptsko-palestinski meji. Omenjeni predstavnik je pripomnil, da bo Varnostni svet v kratkem opozorjen na ta položaj.

V Londonu smatrajo incidente na egiptsko palestinski meji za aresne.

V zunanjem ministrtvu odklanjajo vsako izjavo o tem vseh. Tako tudi odklanjajo sleherno izjavo o vseh, da je Egipt prošil London za pomoč. V londonskih židovskih krogih poudarjajo nelogičnost egiptске politike, ki z ene strani zahteva odhod angleških čet, z druge strani pa ima namen zaprositi za njihovo pomoč.

Vesekrog je moraljo Anglija, ki je že žugala z napovedjo vojne izraelu kot pomoč Egiptu, napraviti korak nazaj, ker bi prav gotovo ostala osamljena. Tako se sedaj London in Kairo združujeta s

tem, da bosta od Varnostnega sveta zahtevali, naj uvede vsaj sankcije proti Izraelu.

Nobenege izhoda za nacionaliste v Pekingju - Tiencinu in Tangkeju

NANKING, 5. — Vrhovni štab kitajske demokratične vojske v severozahodni Kitajski je izdal določbo, ki poziva na nacionalistične posade Pekinga, Tiencina in Tangkeja, naj se vdajo. Poziv objavlja imuniteto vsim generalom teh garnizij kakor tudi generalu Fu Tso Yiu, vrhovnemu poveljniku nacionalističnih čet Severne Kitajske. Navajajoče pismo, naslovljeno poveljnikom nacionalističnih armad Severne Kitajske, ki sta ga poslala politični komisar za Severno Kitajsko Lo Yung Huan in general Lin Piao, vrhovni poveljnik demokratične vojske, ki oblega Peking in Tiencin, zahtuje radio demokratične vojske, da nacionalistične garnizije v teh mestih nimajo več možnosti za izhod in da jim torej ne preostaja drugega, kakor da se predajo. N: dalje opozarja to pismo nacionalistične voditelje, naj preložijo razne razrušitve v mestih, dostavljajoče, da gre za njihovo nesčno varnost.

Krožijo vesti, da je general Fu Tso Yiu še enkrat odklonil, da bi šel v Nanking ter se tam sestal s Čang Kajskom; po drugih vesteh šče ba je general kompromis s komunistično stranko.

Poročajo, da je general Bai Chung Hsi, nacionalistični vrhovni poveljnik Srednje Kitajske, ukazal četam v Kuang Siju, naj se umaknejo s položaja v južnem delu Honana in se sverozahodnem delu pokrajine Hepev ter da bi vse to vprašal pristaneke ministra narodne obrambe.

PRAGA, 5. — Českoslovaški minister financ Dolanski je danes ob predložitvi poročanja za leto 1949 uradno sporočil ustanovitve sistema dveh sektorjev. »Čene proizvodov za delavce«, je dejal minister, bodo ostale približno iste, kakor so sedaj; toda cene na svobodnem tržišču bodo znatno narastle.

Delavec iz Devina nam piše

Dragi primorski dnevnika. Pred nekaj časa je neki visokogizdov gospod Vidaličeva kova v naši vasi opomnil neko ženo, ki jo je videl s »Primorskim dnevnikom« v roki, naj ga ne čita, če je prava žena. Stari smo že in utrujeni od 25 let fašističnih »dobrot« v vojnih grozot. Ker pa smo si z žrtvami zopet priborili slovensko besedo in slovenski tisk, vprašamo tega zgubljene Slovence, če ve kaj pisa »Primorski dnevnik« in če ga zna sploh čitati. Pred napadom Informbiroja na Jugoslavijo in njene voditelje so nekateri večkrat obiskali Jugoslavijo in vsakokrat so se bolj navdušeni vrtili domov ter pripovedovali o velikem napredku, ki so ga videli v Jugoslaviji. Sedaj pa je ves ta jugoslovanski napredek za njih kar naenkrat zrušil ter ti svetujejo, da ni treba čitati »Primorskega dnevnika«, to zato, da bi človek ne bil poučen o stvari in da bi jim verjel. Njim in podobnim demokratom pa ne verjamemo. Saj so še večerj visoko slavili jugoslovanski režim in voditelje, danes pa tako ponižujejo in blatijo Jugoslavijo. Nam, ki smo pretrpeli vso dobo fazizma in neomajno verjeli v njegov propad, je danes v največje zadoščenje in uteho, da sre Jugoslavija po poti v socializem, pa čeprav za ceno velikih žrtv. Veseli smo, ko vidimo, kako stopa Jugoslavija in njeno ljudstvo v lepšo in boljjo socialistično življenje. Dragi »Primorski dnevnik«, tebe večkrat pogrešamo in želimo, da bi prihajal redno. Želimo ti mnogo uspeha v novem letu. Pisal sem ti v množini, ker so tako želeli tudi drugi moji tovariši. Delavec.

Partizani pozor!

Stare izkaznice Zveze so še vedno veljavne! Glavni odbor Zveze partizanov Tržaškega ozemlja je na svoji zadnji seji dne 30. decembra 1948 med drugim razpravljal tudi o vprašanju novih članskih izkaznic Zveze in sklenil, da ostanje še vedno v veljavi stare izkaznice. Zato glavni odbor opozarja vse člane Zveze partizanov Tržaškega ozemlja, naj ne dvignejo novih izkaznic, ki jih deli razbijaška skupina pod Vidaličevim vodstvom, ker delitev teh izkaznic ni v skladu s pravili Zveze in ima namen zavajati v nadaljnjo zmedo poštene partizanske borbe.

Solo-pevski koncerti na Opcinah

Upravi Slovenske glasbene šole in Glasbene matice v Trstu opozarja vse ljubitelje lepega petja iz Trsta, Opcin in okoliških vasi na zanimiv koncert umetnih pesmi, opernih arij in opernih zborov, ki ga bodo izvajali gobjenci solo-pevske šole v nedeljo 9. t. m. ob 16 v Prostnem domu na Opcinah. V naslednji številki našega dnevnika bomo priobčili natančen spored koncerta, ki vsebuje v glavnem dela največjih slovenskih opernih skladateljev.

GOSPODARSKA DROBTINE Komisija za razdeljevanje kontingentov zasedala pri Zbornici TIP

Poslednje dni je pri Zbornici TIP zasedala komisija za razdeljevanje kontingentov. Razpravljala je o proračunih za izvoz v področje s tkuz. vrosto valut, in to v okviru kontingentov podeljenih Trstu s strani De Gasperijeve vlade. To pot je bil na vrsti izvoz svežih in posušeni ostankov mesa živalskih kož, (posušeno se je običajno izvažalo v ZDA, kjer ga uporabljajo za izdelavo papirja za dolarske banke) ter izvoz sene, številne so bile prošnje za uvoz iz področja funta; poper, čaj, droži in kolonialna blaga sploh. Zanje so bili mnenja dosegli nekaj razširitve kontingenta, ko se je mudil vrombeja tu inspektor Caruso, član rimskega ministristva zunanje trgovine. Prav tako je bila na vrsti razprava glede neizkoriščenih količin nekaterih kontingentov, ki so, kakor smo že omenjali, nesmiselno uvrščeni, ker to blago dobe tržaški trgovci blizu ali pa ceneje drugod. Tako je ostalo iz francoskega in španskega kontingenta mnogo raznih izdelkov: plutovine, jameža, funta itd. Niso še razpravljali o Aleksandriji, kjer bo odšel doma skupaj s sestro, ki je bila poprej splovljena tudi v naših ladjedelnih. »Star of Suez«, ki so jo nedavno splovlili, je 1. januarja odplula v Aleksandrijo, kjer bo odšel doma skupaj s sestro, ki je bila poprej splovljena tudi v naših ladjedelnih. 3. t. m. je prispela po daljšem času sovjetska ladja »Puškina«, ki je iz Odese pripeljala 3800 ton kromčeve rude za Češkoslovaško. Trgovinski register je beležil v dnevih po praznikih likvidacije družb z o. z. zaradi likvidacije.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Poziv občinskega sosveta

Občinski svet pripravlja volivne sezname, kakor to predvideva člen VIII. odredbe št. 345. Zato je sosesvet po določilih 3. odstavka člena XXVII. glede delovanja, kdo ima volivno pravico, začel s brisanjem iz volivnega seznama osebe, o katerih govori I. odstavek omenjenega 32. člena. Da bi to delo zavzelo čim večji krog in da bi bila vnaprej izključena vsakršna pomota, da bi bile v volivnih seznamih osebe, ki po zakonu nimajo volivne pravice, vabi občinski sosvet vse meščane, pod. člane, ustanove in organizacije, da do 15. t. m. javijo občinskemu volivnemu uradu v ulici A. Diaz 25 sezname onih oseb, ki bi po njihovem mnenju pripadali eni izmed spodaj navedenih kategorij oseb, ki nimajo volivne pravice. Te so: a) Ministri in državni podtajniki, ki so bili na svojih položajih od 5. januarja 1925. b) Senatorji, razen onih, ki niso bili ovajeni pri višjem sodišču, in onih, za katere je višje sodišče oddalo predlog na izgubo tega mesta. Dalje poslanci XXVII, XXVIII in XXIX. c) izjeno poslancev zakonodajne dobe XXVII, ki niso prisegli, ali pa, ki so prišli v poslanski zbornici v opozicijo, ali ki so bili s sklepom od 9. novembra 1928 odstavljani. Državni svetniki. c) Clani državnega sveta fašistične stranke in fašistične republikanske stranke. Clani posebnega sodišča za zaščito države in izrednih sodišč fašistične socialne republike. d) Visoki hierarhi fašistične stranke vključno do stopnje federalnega (pokrajnskega) tajnika. e) Glavni častniki fašistične milice v stalni plačani službi, z izjemo onih, ki so bili dodeljeni posebnim službam, častniki državne republikanske straže, pripadniki črnih brigad, avtonomnih legij in posebnih policijskih oddelkov fašistične socialne republike. e) Načelniki pokrajini in kvestorji, ki jih je imenovala fašistična socialna republika. f) Oni, ki so bili zaradi svoje fašistične dejavnosti izključeni iz raznih poklenih seznamov ali jim je bila odvzeta pravica do poučevanja.

Ali bodo delodajalci izpolnili svoje obljube?

Zakaj so uslužbenci hotelov in prenočišč odgodeli stavko - Stavkovno gibanje med pekovskimi delavci. Prav gotovo še je marsikdo zažulil ter je hotel vedeti tudi za vzrok in prenočišč, da so odstopili od napovedane stavke. Da ne bi kdo mislil, da so se menda delavci ustrelili zaradi nepopolnjenja svojih delodajalcev, bomo v kratkem pojasnili, zakaj so stavko odložili. Bil je sklenjen, da se stavka uslužbencev hotelov in prenočišč nekaj ur pred pričetkom stavke so prejele sindikalne organizacije pismo advokata Levitiusa, ki je kot predstavnik Urada za delo, pozval delavce, da odstopijo od stavke, in sam pa bo storil vse, kar bo v njegovi moči, da bo čim prej sklical sestane, katerega se bodo udeležili predstavniki delodajalcev in delavcev in bo skušal na vsak način, da se bo sporno vprašanje na tem sestanku prav gotovo tudi rešilo. Prav zaradi tega obljuba so delavci odložili stavko; kasneje pa je bil sestanek zainteresiranih stranek določen za 4. januar, čemur so se ostro protivili sindikalni predstavniki, ki so izvedeli, da je predsednik družjenja hotelierjev trenutno odsoten. Brez njegove navzočnosti ni bila torej vsa nadaljnja pogajanja brezuspešna, kar lahko samo on odloči, kakšne predloge lahko združenje hotelierjev predloži ali sprejme. Sindikalne organizacije so zato dosegle, da so se pogajanja preložila na kasnejši čas, ko jim bo lahko pri sotozvoju tudi predsednik združenja hotelierjev.

Kirurška klinika končno otvorena

Naše pisanje o otvoritvi kirurške klinike v ul. Slataper je doživelo končno vendarle uspeh; tako dolgo pričakovana otvoritev klinike za člane bolniške blagajne je bila postila drugima dvema mesečnoma. To sta bila 39-letni Elio Cezelloni in 34-letna Lucija Destino, ki sta prav za prav je že dve leti skupaj živela, toda večer je usoda Destinovo pokazala, da je konec sloge. Ona nepopolna zakonska sta se začela mladih na žive in mrtve. Prišla je policija, ki je oba spravila na policijsko stražnico. Kaže, da sta se nekako umirila. Destinova je namreč izjavila, da ne misli Cezellonija ovaditi sodišču.

Prepovedan promet vozil v ulici delle Doccie

Mestna občina sporoča, da je do nadaljnjega prepovedan promet vozil po ulici delle Doccie od Trga Gioberti do njenega konca in to zaradi del pri napeljavi vode, plina in elektrike.

Tržaška bibliografija

Tržaška bibliografija — bibliografsko-informativna revija — je izšla. Prvi zvezek obsega na Tržaškem ozemlju tiskana ali izdana slovenska in italijanska dela, na tem ozemlju tiskana ali izdana dela v raznih jezikih ter dela v zvezi s Trstom in Julijsko kvadrano v času od 1. maja 1945 do 30. sept. 1947. Dobi po mirovni pogodbi bo obravnavala drugi zvezek, ki je v pripravi. Tržaško bibliografijo zahtevajte na naslov: Narodna in študijska knjižnica, Trst, poštni predal št. Cena 1 zvezek je 200 lir.

Cepljenje kokoši proti kokuši kuji

Znano je, da še kar naprej redni pri nas kokušje vrste tako imenovana kokuška kuga. Mestna občina razpolaga sedaj z nekaj tisoč enot cepiva, ki ga ji je dalo brezplačno prispeljeno s strani AUSA-e. Zato tujo pripravilo vsem tejem kokuši, da cepijo svoje kokoši s tem cepivom, ki popolnoma odgovarja svojemu namenu. V veterinarskem uradu v ulici Cologna 24 in v občinskem krematoriju na Istrski cesti bodo vsak dan od 8 do 9.30 in od 15 do 16 urali kokoši.

ČSR se ne bo udeležila nogometnih tekem v Braziliji

Nogometna zveza češkega Sokola je večerj odločila, da se Češkoslovaška ne bo udeležila tekem za svetovni pokal, ki bodo 1950 v Braziliji.

Prijava dohodnine

V zvezi s tem, kar določa člen 47 kzd od 17.9.1941 št. 1608 (Uradni list ob 16.1.1932 št. 12) opozarjamo zasebnike, podjetja, družbe in druge osebe delodajalce, da morajo prijaviti dohodnino. Prizadete opozarjamo, da do 28. oktobra dajati navzeta na vprašanja o točnem izpolnjevanju prijavi ali sprememb dohodnine.

„Moj tržaški naslov“ Boris Pahor

Izšla je zbirka črtic Borisa Pahorja s tržaškimi naslovi v Gregorčičevi založbi v Trstu. Dobi se v tseh tržaških knjigarnah; pri Stoki v ul. Milano, pri Fortunatu na Trgu sv. Antona Novoga, v Prostnem domu in pri Gregorčičevi založbi v ul. dei Porta 16.

Poskus samomora

Popolnste so pripeljali v bolnišnico 42-letnega Karla Andrija iz ulice Roiano 2. Mož je bil samomorilnik namenov zaužil večjo količino usodnega sredstva. Izjavil je, da je napravil ta usoden korak zaradi težkih družinskih razmer, v katerih živi. V bolnišnici negi bo moral ostati nekaj dni, razen če ne bodo nastopile komplikacije.

Včerašnja tiskovna konferenca

Pomen vse včerašnje, malo več kot polurne tiskovne konference na tiskovnem uradu VU, je v tem, da so na njej odločili urednik nadaljnjih konferenc. Odslej naprej bo samo enkrat tedensko in to v četrtek. In eden popoldne, drugi pa jutraj. V prvem primeru ob štirih popoldne, v drugem pa ob desetih jutraj.

Povišati je treba draginjske in družinske doklade

V terek so ES v zvezi z Delavsko zbornico predložili Uradu za delo pismo, v katerem so zaprosili, da bi bil čimprej sklican sestanek, katerega bi se udeležili tudi predstavniki združenja industrijev in na katerem bi razpravljali o rešitvi vprašanja povišanja draginjskih doklad kot ga predvideva sporazum podpisani 11. avgusta 1947, kakor tudi vprašanje povišanja družinskih doklad. Pravi odgovor je dobila agencija ASTRA, ki je vprašala, ali misli VU podeliti posevovno oblast vojaških uradov mestnemu odboru ERP ali podobnemu organizmu. Odgovor je bil, da VU se razmišlja o tem. Ta odgovor je v pravnem naspregju z onim, ki ga je dal mister Gallovay, ki je že vnaprej odklonil, da bi to oblast podelili neki ustanovi. Na »Laboratorejevo« vprašanje, glede možnosti olajšanja pogovov pri neizbežnih odpuštitvah z dela, je predlagal odgovor, da je to tipično propagandno vprašanje, na katerega je VU že dala odgovor sindikatom. Pač čudna tiskovna konferenca, kjer se je treba za taka vprašanja obrisati pod nos. Glede uvoza živine v cono A za okrepitev živine in glede izboljšanja kraških tal, je sledil odgovor, da je bilo lani uvožena živina in da ima VU v načrtu zelo obširen program izboljševalnih del na Krasu za spremenitev pašnikov v polja. Na vprašanje lista »Laboratoreja«, kdaj bodo pri Sv. Soboti zgradili pot, ki bi vezala ul. Flavija z novimi hišami, so odgovorili, da je zgrajitev omenjene poti že vseobsegajo v gospodarskem načrtu št. 3, ki se že izvaja. Kaže, da bo omenjena pot napravljena v najbližji bodočnosti.

Invalidi in svoji v vojni padlih pozor!

Zveza invalidov, pohablencev in svojev v vojni padlih z provizoričnim sedežem na Trgu Ponteroso 2, I. vabi sledete svoje v vojni padlih, da se jim preje javijo na sedežu: Valerio Maria, Trst, ul. Piccardi 34; Visintin Antonia, ul. Commercial 13; Vidonis Caterina, ul. Milano 25; Zubin Giovanni, Viale XX Settembre 16; Zobin Marija, Mačkovič 88; Venturci Angela, ul. S. Marco 57; Korca Lucia, Viale XX Settembre 12; Kocivar Marija, ul. Commercial 26; Canciani Vittoria, Guardafella 31; Kern Jospina, ul. della Guardia 48; Miedi Matilde, S. Giacomo in Monte 11; Martinuzzi Maria, ul. Cisterne 38; Saule Marija, S. M. M. zg. 411; Stok Amalija, Guard. Skojeto 281; Salvaigna Ida, ul. Giulia 122; Sarra Ana, Viale Sonzino 9; Slach Margareta, ul. Industria 1; Stoka Marija, ul. Devinscina 2; Svetlič Libera, ul. M. D'Azeglio 11; Strukel Ana, ul. Medica 6; Sadini Maria, ul. Costalunga 30; Travagin Amalia, ul. A. Caccia 8; Tomazič Ivanka, ul. Cancellieri 15; Urek Antonija, Draga 16; Urban Norma, Opetin D. Armada 40; Pecchiari Luigia, ul. Alfieri 13; Pieri Ana, ul. Castagneto 242; Parovel Giovanni, ul. Guardia 44; Premru Alda, Corso Garibaldi 8; Pueri Adele, ul. Madonna 13; Quarantotto Rosa, ul. Moroni 103; Rosani Rosa, ul. Milano 18; Rusič Gasparina, Skveden 687; Dugo Luigia, ul. Orlandini 58; Riccati Lidia, Rocot 701; Ribarič Karolina, ul. Montecchi 15; Bratovič Marija, ul. S. Francesco 30; Bello Caterina, ul. Pontiana 17; Cerovac Marija, S. M. M. zg. 412; Cosoli Elisa; Pred. Pleša 33; Derin Anna, ul. Conti 24; Dugo Luigia, ul. D'Alviano 58; Flocco Erminia, Vicolo delle Rose 4; Fogliani Maria, ul. F. Severo 10; Fiorretto Maria, ul. M. D'Azeglio 1; Givanel Giuseppe, ul. Ginastica 48; Groppazzi Libera, ul. Guardafella 4; Gabrielli Giorgina, ul. Paggiarici 72; Ivančič Maria, ul. Pascoli 39.

Ortoritev novega sodnega lada

Včeraj popoldne so v sodni palači svečano otvorili novo sodno leto. Svečanost je bila v okrašenih velikih dvoranah I. civilnega oddelka prizivnega sodišča. Na slavnosti so prisostvovali generala Airey in Hodge, rektor univerze, predstavniki sodnega urada VU, predsednik cone, župan, škof, sodniki, odvorniki in policijski funkcionarji. Vsa zadeva je bila kar preveč bombastično inscenirana. Po hodnikih sodne palače in po glavnem stopnišču so bili razpostavljeni policijski agenti kot častna straža. Lidia zadeva je bila zunaj okrog sodne palače, kjer so bili celo policaji na konjih. Nekaj minut po 10 je nekaj dvorni ceremonial v obsebi sodnega sluga najavil prihod vrhovnega državnega tožila dr. Santomara. Njemu je sledil cel sprevod, v katerim so bili vsi sodniki z vrhovnim predsednikom sodišča dr. De Francom na čelu. Zanimivo je, da v dvorani, kjer se je ta ceremonija odigrala, ni bilo nobene zastave. Uvodno besedo v tej svečanosti je imel polkovnik Chapman, ravnatelj departmana za sodne zade-

Povišati je treba draginjske in družinske doklade

Brivski delavci ne bodo več delali nadur

ve pri Vojaški upravi. Popolnoma pravilno je, polkovnik izrazil važnost, da se ostvari popolnoma nezavisna sodna uprava, Polkovniku je sledil vrhovni tožilec dr. Santomara, nakar je spregovoril vrhovni predsednik sodišča dr. De Franco. S tem slavjem je bilo večerj slovesno razglašeno novo sodno leto v okviru poslovanja tržaških sodišč.

Angleška admiralska ladja na obisku v Trstu

TRST (Betfor) 5. januarja 1949. Angleška vojna ladja »Liverpool«, ki vije zastavo angleške kontradmirala grofa Mountbattena, po veljavnosti med delavci, še prav posebno med kovinarskimi delavci, iz dneva v dan večalo. Se posebno pa čutilo posledice tega položaja družinski poglavarji, ki prejemajo do danes tako nizke draginjske, kakor tudi družinske doklade, da ne morejo z njimi na noben način kriti stroškov za nakup najpotrebnejših stvari. Zato delavci iz srca želijo, da bi bila pogajanja med zainteresiranimi strankami za rešitev zadeva vprašanja končno vendarle uspešna.

Invalidi in svoji v vojni padlih pozor!

Zveza invalidov, pohablencev in svojev v vojni padlih z provizoričnim sedežem na Trgu Ponteroso 2, I. vabi sledete svoje v vojni padlih, da se jim preje javijo na sedežu: Valerio Maria, Trst, ul. Piccardi 34; Visintin Antonia, ul. Commercial 13; Vidonis Caterina, ul. Milano 25; Zubin Giovanni, Viale XX Settembre 16; Zobin Marija, Mačkovič 88; Venturci Angela, ul. S. Marco 57; Korca Lucia, Viale XX Settembre 12; Kocivar Marija, ul. Commercial 26; Canciani Vittoria, Guardafella 31; Kern Jospina, ul. della Guardia 48; Miedi Matilde, S. Giacomo in Monte 11; Martinuzzi Maria, ul. Cisterne 38; Saule Marija, S. M. M. zg. 411; Stok Amalija, Guard. Skojeto 281; Salvaigna Ida, ul. Giulia 122; Sarra Ana, Viale Sonzino 9; Slach Margareta, ul. Industria 1; Stoka Marija, ul. Devinscina 2; Svetlič Libera, ul. M. D'Azeglio 11; Strukel Ana, ul. Medica 6; Sadini Maria, ul. Costalunga 30; Travagin Amalia, ul. A. Caccia 8; Tomazič Ivanka, ul. Cancellieri 15; Urek Antonija, Draga 16; Urban Norma, Opetin D. Armada 40; Pecchiari Luigia, ul. Alfieri 13; Pieri Ana, ul. Castagneto 242; Parovel Giovanni, ul. Guardia 44; Premru Alda, Corso Garibaldi 8; Pueri Adele, ul. Madonna 13; Quarantotto Rosa, ul. Moroni 103; Rosani Rosa, ul. Milano 18; Rusič Gasparina, Skveden 687; Dugo Luigia, ul. Orlandini 58; Riccati Lidia, Rocot 701; Ribarič Karolina, ul. Montecchi 15; Bratovič Marija, ul. S. Francesco 30; Bello Caterina, ul. Pontiana 17; Cerovac Marija, S. M. M. zg. 412; Cosoli Elisa; Pred. Pleša 33; Derin Anna, ul. Conti 24; Dugo Luigia, ul. D'Alviano 58; Flocco Erminia, Vicolo delle Rose 4; Fogliani Maria, ul. F. Severo 10; Fiorretto Maria, ul. M. D'Azeglio 1; Givanel Giuseppe, ul. Ginastica 48; Groppazzi Libera, ul. Guardafella 4; Gabrielli Giorgina, ul. Paggiarici 72; Ivančič Maria, ul. Pascoli 39.

BOLEDAR
Četrtek 6. januarja, Mojmir
Sonce vzhaja ob 7.48, zahaja ob 16.32. Dolžina dneva 8.47. Luna vzhaja ob 22.24, zahaja ob 11.20. Jutri petek 7. januarja Zdravko

SPOMINSKI DNEVI
1943 je umrl Nikola Testa, glavni elektrikan. Rođen se je dne 10.VIII.1856 v Liki.

ENOTNI SINDIKATI
V petek 7. t. m. bo na sedežu v ul. Imbriani 5. sestanek predsednikov in tajnikov posameznih zvez. V petek 7. t. m. ob 19.30 bo na sedežu v ulici Imbriani 5. sestanek predsednikov in tajnikov zvez.

PROSVETNA DRUŠTVA
Prosvetno društvo v Skednju. Društvena knjižnica posluje vsak ponedeljek in četrtek od 20. do 21.30. Kulturni krožek »Raubera«. V četrtek 6. januarja bo dramska skupina kulturnega krožka »Dugolin« gostovala v prostorih krožka »Raubera« na Greti z dvodejanko »Brez domovine« in s farsom »Oslovski razred«.

IZLETI
Simučarski izlet v Crni vrh. V nedeljo 16. t. m. priredi Planinsko društvo v Trstu simučarski izlet v Crni vrh na Ajdovščino. Vpisovanje dneвно do vključno 8. t. m. v čevljarji Gec v Rojanu na Trgu tra. I. Rivi 2 in v ul. F. Filzi 10, I. od 18.30 do 21. Odhod ob 6 uri jutraj iz ul. F. Severo.

TRŽAŠKA BOLEZINA
Zlasti šterling 9400, papirnati šterling 1950, dolar (teleg.) 670, dolar 658, švicarski frank 165, 100 francoskih frankov 140, avstrijski šiling 17.5.

OSTROVŠKA
UL. S. NICOLO' št. 3
želi isem svojim gostom in prijateljem srečno novo leto.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE
Dne 5. januarja 1948 se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrlo je 15 oseb, porok pa je bilo 8. Cerkvene poroke: tapetnik Ruzicler Sileviro in delavka Poggi Edda, klepar Benevoli Peter in gospodinja Stegar Silvana, upokojenec Caldi Josip in uradnica Tschera Irene, težak Vidalič Alojz iz Sivilja Brunetta Eufemia, poročnik ameriške vojske Gilman Everest in gospodinja Di Terlizzi Antonija, uradnik Fulvi Marij in uradnica Chisu Pierina, mehanik Smetak Marcello in uradnica Zucchiatti Marija, kovač Trampus Bruno in pletilja Mirli Bianca.

KINO V NABREŽINI
želi isem SREČNO NOVO LETO.

Kino na Opcinah
predvaja samo še DANES v četrtek 6. t. m. izredno terj in zanimiv film „WATERLOSKI MOST“ V SOBOTO 8. t. m. in NEDELJO 9. t. m. za opet segav, dovopen in hudomušen film „Življenje je čarobno“ s svetovno znanimi igralci. OGLEDJTE SI JU VSI!

Božična in novoletna razstava tržaških umetnikov v galeriji „SCORPIONE“

Sedaj se tradicionalna božična novoletna razstava v galeriji »Scorpione« je postala usodaletna skupna umetnostna revija progresivnih tržaških umetnikov, slovenskih in italijanskih, ter njihovih novih stvaritev. Zato je upravičeno vzbudila pozornost in dobro oceno s svoje res umetniško privedbo v vsej tržaški javnosti, in to ne glede na politično barvo. Poleg slovenskih je priznanih umetnikov Cesarja, kiparja Cerneta, Cernigoja, Groma, Hlavatyja, Saksida in Spacala so razstavili tudi drugi pomembni tržaški umetniki Brumatti, Leo, Luciano, Lupieri, Maovaz, Rebez. Jože Cesar se je predstavil s dvema novima pokrajinama, ki kažeta izrazito njegovo noto z jasno razvojno linijo iskalca novih umetnostnih poti. Ostajajo prejkot slej krepak, Temperejament, impresionalistični realisti, pa čeprav malo črnogled, ko predstavljajo vrez tržaških ulic ali vtis iz Luke. August Cernigoj se je pokazal z dvema olji s približno enakim načinom slikanja kot zadnja leta, ki ga po videzu nekam približuje De Pissu. So to elegantno in okusno slikane pokrajine, le nekam naglo in povprečno na platno vržene stvaritve, ki jim ta naglica nikakor ne koristi. Mladi kipar Cerne je razstavil dve glavi, le bistvenih oblik. Z njima se kaže za izrazitega zastopnika avantgardistične skulpture, vendar v zmernih merah. Bogdan Grom je krepak in zanimiv impresionist. Pri glasovirju je lirčno nastrojena impresija v rahlih odtenkih rjavega. V akvarelu »Na sprehehu elegantno kombinirano s tušem«. Robert Hlavaty je prej kot slej mojstrski akvarel, vodar, svet, prozorno čistih barv. Tak je v »Tržaškem zalivu« s konjati znamenit niansiranjem modrega. »Na semnju« je tudi kompozicijsko zanimiva, z novimi siseji iz živalskega življenja, čeprav enako jasen in preprost, ravno s tem, bolj prišifinjen. Rudolf Saksida se doletno izživlja na poti, ki jo je ubral zadnja leta. Posebno kompozicija v svetlozelenem je prikupna s sanjsko magičnim vidomom, čeprav so geometrične oblike nekoliko neobčajne. Spacalove monotypije so kot običajno izvrstno izdelane, močno dekorativne, skoro s folklorinim priokusom, bodisi v »Kraški pokrajini« ali še bolj pri »Cuetju«, kjer močni barvni kontrasti še bolj okrepi ta vtis. Cocconi (Kocjančič) je barvno prijeten s svojimi akvarelnimi rožami, vendar se skoraj izgube vsi drugi slikarski elementi. Od drugih slikarskih slikarjev bo pravičnejši zanimiv Brumatti s svojim nežno barvnim »Sv. Justom«. Lupierjeva je bolj realistična kot po napadi s »Svetilnikoma«. Srebrnosivo ton naredi neki bajej vtis. Mladi kipar Maovaz se predstavlja s tremi skulpturami konjev, ki jih je avantgardistično obdelal, le z najbolj bistvenimi potezami. Tudi ostali, bodisi Luciano, Leo, Rebez z našimi gorstniki »Hija-mia«, ali Walcher, so vsak na svoj način značilni in vzdržujejo novoletno razstavo na resni umetniški ravni, kot je tržaško občinstvo že navajeno pri razstavah v Skor-pionu. Pričakovati je, da bo tudi naše občinstvo znalo upoštevat resne umetniške napore naših likovnih umetnikov, kakor to zna že italijanska publika, vsaj z obiskom zanimive umetniške prireditve. J. Z.

Trst ul. Coroneo 3 Telefon 38-18 Olajšave pri plačilu

KRZMARSTVO MERMOLJA

PAPYROS TRGOVINA S PAPIRIEM NA DEBELO Trst - ul. F. Severo 10 - tel. 64-53

TRST - UL. VASARI 10

TRGOVINA TREVISAN Oglejte si novo bogatno pošiljko moških in ženskih čevljev po zelo nizkih cenah TRST - UL. VASARI 10

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

Nekaj besed „velikim ljudem“

DFS je zvesta svojim načelom in se ravna po njih tudi v dejanjih - „Zdrave sile“, ki jih uničuje gniloba!

Zadnje tedne preteklega meseca je začela KPI v Gorici po raznih Marini Vincenzi (Banfi) in S. Polletto ostro klevečniško kampanjo proti Demokratični fronti Slovencev, proti slovenskim komunistom in sploh proti vsemu demokratičnemu gibanju Slovencev pod Italijo. Ta kampanja naj bi podpirala ukrepe partije, ki jih je podvela za pred petimi meseci proti nekaterim slovenskim tovarišem, pa jih je šele decembra meseca objavila. Ni naz namen spuščati se v polemiko z ljudmi, ki s tako lahkomišelnostjo in z najgorostnejšimi klevečarstvi blatijo svoje dosežene tovaršarje in soročnike, vendar je kljub temu potrebno spregovoriti nekaj besed.

Pravda smo prepričani, da je večina tovaršev že od samem čitanju teh člankov lahko uvidela, kako so netočni in kako skušajo potvarjati in ponarediti važna zgodovinska dejstva, ki so vsem demokratičnim Slovencev in Italijanem še prav živo v spominu.

Eno takih dejstev je, da je bila ustanovljena Osvobodilna fronta pod vodstvom partije že leta 1941, in ne, ko je nastopila KPI na tem ozemlju, kakor trdi Marini. Zato je prav tako laž in nesmisel njegova trditve, da so Slovenci najprej ustanovili Fronto.

Slovenci pod Italijo ne potrebujejo od nikogar navodil, kako se moramo boriti za svoje osnovne pravice, ker nas je v tem dolgoletni borba s fašizmom marsikaj naučila. Predvsem pa ne potrebujejo takih navodil od ljudi, ki danes pljujejo v tisto skledo, iz katere so včeraj jedli. Tudi podla namigavanja, da obdržajta klikka plačanje za storjene usluge lahko za dane same tistega, ki si jih je v svoji bolni fantaziji evelikega človeka izmislil. Saj prav Banfi sam v začetku: »Ni nobena novost, da tisti, ki se je pokril s sramoto, me iste očitke onim, ki imajo o tej njegovi sramoti dokaze. Tudi ni nova stvar, da tisti, ki nima prave, najbolj kritična. Na ta način bi lahko po njegovih lastnih besedah skledali, da so prav Banfi in njemu podobni opredel, ki delajo po dobro blaženih navodilih.

Toda pustimo to, ker ni naš namen niti opravičevati niti klevečati, kakor se je to pokazalo v nekaterih krogih, ki so pisali omenjenega članka dovolj blizu in kateri so menda hoteli z denuncianstvom s svoje strani izzvati tovarše pri DFS do enakih dejanj. Toda ti slovenski tovarši so bili in so še vedno zvesti načelom, za katere smo se še pred kratkim skupno borili ter se po teh načelih ravnavajo in sarm v besedah ampak tudi v dejanjih. Boreč se za svoje pravice kot narodnostna manjšina in imperalistični Italiji, se borijo Slovenci tudi za osnovne pravice vseh delovnih ljudi v svetu ter ne razbijajo s svojim delovanjem množičnih organizacij, na katerih sioni ali je slovenska moč delovnega ljudstva v borbi proti kapitalizmu in imperalizmu.

Čudno je tudi dejstvo, da so mnogi elementi pri KPI pridobili na borbenosti šele po objavi resolucije Informbiroja, torej tedaj, ko je bilo treba razbiti s tolikim trudom zgrajeno slovensko-italijansko bratstvo. Takoj in z vso verno so se vrgli na to razbijsko delo. Ni jih bilo na bilo na spregled takrat, ko smo to bratstvo gradili, in pa takrat, ko so naši partizani s svojo krvjo osvobodili vas za vasjo na Primorskem. Mnogi med njimi so se rajši skrivali po mestnih kavarnah in Gorici, Vidmu, Trstu in drugod, ali pa iskali vrnega zavetja pod okriljem erne stranke. Upamo in smo prepričani, da bo tudi za KPI prišel čas, ko bo napravila čistko v svojih vrstah in obračunala s takimi elementi, ki se daj mesečno blato na mnogo bolj čiste od njih samih.

Če od samega začetka, ko je bila objavljena resolucija Informbiroja, so navedali skorajzen padev vodstva KPJ in triumf zdravih sil v

Jugoslaviji. Od takrat je minilo že več kot šest mesecev in tiste »zdrave sile« so pokazale svojo gnilobo, ter so v tej gnilobi izgubile, dočim so se jugoslovanski narodi strnili okrog svoje vodstva in na številnih kongresih jasno in nedvoumno povedali svoje stališče.

To morda niso dejstva za pisce omenjenih člankov in za njihov krog na splošno, so pa dejstva, ki jih vidi in s katerimi bo računalo slovensko in italijansko demokratično ljudstvo sedaj v bližnji prihodnosti. Ta dejstva bodo končno zamajala še tako velika usta demagoških in razbijskih kričačev, ki poznajo sodelovanje s Slovenci edino pod pogojem, da Slovenci pozabijo na svoje osnovne pravice, da pozabijo na svojo skupnost z brati onstran meje, ki v svobodni graje svoje lepšo bodočnost, da pozabijo na vso osvobodilno borbo, v kateri so plačali tako visok davek za odkup iz suženjstva in da se izjavijo srečne, ker smejo uživati »dobrote« De Gasperijeve Italije.

Toda slovensko ljudstvo, od delavca do kmeta, obrtnika, malega trgovca in do intelektualca, ki si vsi s postojnim delom služijo svoj kruh, ne bo pozabilo niti žrtve niti borbe in tudi ne ciljev, ki si jih je v tej borbi postavilo in bo sivo ne v tej borbi postavilo, in bo sivo nemeče za si srenske glasove Scile in Karibde.

Smrt zaslužnega Goričana

Na novega leta dan je umrl v Ljubljani banski svetnik v pokloju Znidaršč Josp. Pokojnik je bil rojen v Renčah in je dolgo let služboval v Gorici, še pod Avstrijo, kot deželni svetnik in pozneje kot glavjarjev namestnik. Med prvo svetovno vojno je vodil okrajno glavarstvo v Ajdovščini in napravil našim ljudem marsikatero uslugo, da so ga ohranili v hvaležnem spominu. Zadnje čase je živel kot upokojenec v Ljubljani, kjer so ga tudi pokopali dne 3. t. m. Zaslužnemu možu naj bo lahek počitek v svobodni zemlji.

Sodnijska kronika

Obsojeni, ker so bili na delu v Jugoslaviji — Tat v kleti — Mladost ga je rešila obsode.

Včeraj so na goriški sodnji zopet pretresli celo vrsto razprav proti skrivnim prestopom »državne meje. Po večini so bili to moški iz raznih pokrajin Italije, ki so šli za nekaj časa v Jugoslavijo na delo in ko so si nekaj prihranili, so se hoteli vrniti k svojcem, da bi jim s svojim zaslužkom pomagali iz bede. Ti so: 23-letni Ado Picciafuoco iz Ancone, ki so ga obmejni stražniki prijeli, ko se je septembra lani skrivaj vračal preko meje iz Jugoslavije. Včeraj so ga obsodili na 3 mesece zapore in 16.000 lir globe, toda pogojno. Isto kazeno, tudi pogojno, so naložili tudi enakega prestopka 27-letnemu Ivanu Di Mare iz Neaplja, 23-letnemu Nataliju Bredvedanu iz Cavazza pri Vidmu in 23-letnemu Italu Clavinu iz Spilimberga. Enako kazeno, toda ne pogojno, je prejel zaradi nameravanega prestopa meje tudi 31-letni Ottorino Mares iz Vidma.

Nato so pregledali primer 60-letnega Henrika Nicolettija iz Riminija, stanujočega v Kapucinski ulici št. 10, obtoženega, da se je preteklega novembra vtihotal v kleti finančne intendence in odnesel 2 metra gumijaste cevi, nekaj papirja ter ključne družne kljeti. Pri tatvini ga je zasledil vratar finančne intendence. Včeraj so ga obsodili na 1 mesec in 15 dni zapore, 5000 lir globe in poravnavo sodnih stroškov.

Za zaprtimi vrati je bila razprava proti 32-letnemu Brunu Piccoliju iz ul. Lungo Isonzo, ki je preteklega oktobra z raznimi poskomi in nizkotnimi besedami razžalil čast Francke Gorjanove vd. Plahu.

ta. Obsodili so ga na 10.000 lir globe, povračilo moralne škode pri zadevi stranki v znesku 5000 lir in poravnavo stroškov civilni stranki v znesku 7000 lir. Poleg tega čakajo Piccolijo še sodnijski stroški. Za Piccolijem je zasedel zatožni klopi mladoletnik 14-letni Pizzi Franco iz Rašela št. 8, obtožen, da je avgusta lani izmaknil iz aktov. Ke Obljubek Marije, notes s 1500 lirami. Malega tatu pa je k sreči še ob pravega časa prišla za pomoč nekak mimosodna ženska in ga izročila Obljubkovi. Sodnik ga je po dolgi svarilni pridigi vlad mladostnosti pomprostil in postal domov.

Denarne kazni v decembru

V decembru 1948 so mestne straže in prometna policija naložile skupno 182 glob in sicer: 54 kršilec pravilnika za cestni promet; 102 kršilec pravilnika mestnega prometa; 7 prestopnikov pravilnika mestnih straz; 9 kršilec trgovca pravilnika; 5 medicinskim in drugim lastnikom pav; 3 trgovcem, ki se niso držali določene urnika in 2 kršilec pravilnika poljskih čuvajev.

Iste meseca je sodred celoviti 30 psov, ki so se klátili po mestu brez nagobčnika.

Puč

VABILO NA OTVORITEV ZADRUGNEGA DOMA IN PROSLAVO II. OBLETNICE USTANOVITVE OBDELOVALNE ZADRUGE.

16. t. m. bomo v naši delovni skupnosti praznovali obletnico ustanovitve obdelovalne zadruge in otvoritev zadrugnega doma. Vabimo vse napredne kmete in ljudstvo vsega okraja, naj pride na ta naš praznik in se skupno z nami veselimo nad doseženimi uspehi naše delovne skupnosti.

Obvestilo

Podjetje Fruktus v Koprno poziva vse zadruge, naj predložijo v roku 8 dni seznam vseh kmetovalcev, ki so prinesli v tovarno pridelan žito za industrijo. Zadruga, ki tega ne bodo predložile, pri distribuciji ne bodo upoštevane. — Podjetje Fruktus v Koprno.

Dekani

Predvolivne obveze

Kot znano, bodo v našem okrožju konec tega meseca volitve v SIAU. V naši vasi se hočemo za te volitve dobro pripraviti. V ta namen smo imeli dne 30. XII. m. m. n. zbiranje, na katerem so nam predložili seznam, da bomo do volitev otvorili živilsko zadrugo, pripravili, čim več gradbenega materiala za zadrugni dom in primerne prostore za rejo prasičev.

Tako bomo najbolje dokazali zupanje v največjo masovno organizacijo, ki združuje Slovence, Italijane in Hrvatje in skupni borbi za izboljšanje življenjskih pogojev.

Koper

V tork večer so bili masovni sestanki v vseh večjih obratih in četih mesta. Na teh sestankih so člani SIAU obravnavali razne gospodarske probleme in vprašanje volitev. Zelo dobro uspej sestanke je bil v tovorni »De Langlade«, kjer so izvolili tudi volivno komisijo. Tu se je sestanka udeležilo nad 200 volivne volivne komisije v menzi št. 1 in v avtopodjetju. Podobni predvolivni sestanki članov SIAU so bili tudi po drugih večjih krajih in vseh okrožjih.

Natečaj za trafiko v Pevmi

Deželni monopolni urad v Vidmu je te dni razpisal natečaj za tobakarno v Gorici - Pevma 27. Pri dodelitvi omenjene prodajalne imajo prednost vojni invalidi in pohabljeni. Za vse nadaljnje informacije in pojasnila se interese lahko obrnejo na tajništvo sekcije vojnih invalidov v ul. Dante št. 10. Zadevne prošnje je čas vložiti samo do 15. januarja t. l.

Pregled volivnih imenikov

Na goriškem županstvu so od 31. decembra 1948 pa do 15. t. m. na vpogled volivni imeniki, kakor predpisuje 15. čl. volivnega zakona od 7. oktobra 1947. Te imenike je sestavila občinska komisija za letne revizije volivnih imenikov. Obenem je na vpogled splošni seznam lanskega leta in odgovarjajoči dokumenti za vsakega posameznika.

Vsak meščan ima pravico ogledati si te imenike in zgoraj navedenemu roku. Proti nepravilnemu vpisu v volivnem seznamu (izbris, odklonitev ali opustitev vpisa itd.) se zainteresirani lahko pritožijo na okrajno volivno komisijo do 15. januarja. Pritožbe se lahko vložijo tudi na občini.

DFS poziva vse slovenske volivce, da se takoj osebno prepričajo, če so pravilno vpisani v volivni imenik. Kdor bi opazil kakšno nevednost, naj se čim prej zgloži na tajništvo DFS v Gorici ul. Monte-santo 42, kjer mu bodo sestavili pritožbo na okrajno volivno komisijo, ki mora biti vložena, kot rečeno najkasneje do 15. t. m.

Razmejitvena komisija v Gorici

Jugoslovansko-italijanska razmejitvena komisija je končala svoje božične in novoletne počitnice in v tork so bili že zopet na delu. Ze ob 3,30 je prišla preko bloka na italijansko stran jugoslovanska komisija in skupno z italijanskimi izvedenci so pregledovali začasnino mejo na odseku, ki gre od ul. Guistiniani (za goriškim gradom) pa do St. Mavra. Kakor je vsem znano, je prav na tem odseku začasnina meja najbolj izumetljena in nujno zahteva popravkov.

Obvestilo parizanom in aktivistom

Začasni izvršilni odbor pokrajinskega A.N.P.I. za Gorico je določil, da bo v nedeljo 9. t. m. ob 9 uri dopolne v Bregantovi dvorani v Podgorji 10. kongres partizanov in socialnih kmetov, na katerem bodo razpravljali o delovnih kongresih.

Nova pokrajinska upravna komisija

Goriški prefekt je pred nekaj dnevi s posebnim odlokom imenoval nove člane pokrajinske upravne komisije. Za predsednika je imenoval odv. Culot Angel, ostali člani pa so: inž. Candussi Jožef, dr. Danelon Franc, geom. Godec Ivan, dr. Gaspardj Henrik, Aurelija Gruber in Poleto Silvija. Za namestnike so določeni Abuja Andrej in Tavasani Lucijan.

Povišanje prejemkov državnim upokojencem

Uradni list od 24. preteklega decembra objavlja odlok, po katerem so določili naslednje poviške državnim upokojencem z veljavnostjo od 1. oktobra 1948:

- 1) začasno povišanje od 2000 in 1000 lir, ki ga že prejemale po odločbi od preteklega avgusta;
- 2) Prđujem v znesku 40% pokojnine (po odbitku dragijske in drugih doklad), če je pokojnina izplačana od 1.7.29. 30% če je izplačana od 1.7.29. 44 in 20% za pomežja izplačila.
- 3) Enkratni prđujem v višini 75% mesečne pokojnine.

Zveza upokojencev se sedaj zavzema, da bi bili podobnih poviškov deležni tudi upokojenci krajevnih ustanov in oni pri državnem zavodu za socialno zavarovanje. Tudi v poslanski zbornici je bil v zadnjem času predložen načrt v tem smislu. Na ta način bi prešli poviške tudi civilni in vojaški upokojenci, tisti, ki imajo navadno državno pokojnino, upokojenci državnih železnic, krajevnih ustanov in socialnih zavodov.

Predvidoma bodo razpravljali v obeh rimskih zbornicah o teh poviških in uredbah še ta mesec. Vsekakor bi bilo treba proceduro čim bolj pospešiti, ker upokojenci s svojimi picimi prejemi pač težko čakajo na poviške, posebno v zimskih mesecih, ko so potrebe mnogo večje kot v poletnih mesecih.

KINO

VERDI. 14.30: »Pismo neznanke, Joan Fontaine in L. Jourdan.
VITTORIA. 15: »Kapitan Casanova, J. Sutton.
CENTRALE. 15: »Bojzajljivec in arena, S. Barzizza in M. Castellani.
MODERNO. 15: »Dražestno nevarna, J. Powell in A. Ballami.
EDEN. 15: »Junaki z otoka, Gianni in Pinotto.

Iz Benečije nam pišejo

Učitelji in šole ki ne služijo svojem namenu

Prav na kratko hočemo omeniti, kaj se dogaja v mnogih osnovnih šolah Slovenske Benečije in kakšne lekcije dajejo nekateri učitelji slovenskim učencem.

Vzemimo primer iz Neskorše, ene najzapadnejših vasi Slovenske Benečije. Učitelj osnovne šole gospod Filipi Luigi, po domače imenovan Toves, naravnost tekmuje, da bi postal eden najmožnejših učiteljev pri vzgajanju otrok v protinarodnem duhu. S premeteno metodo uči otroke sovražiti sosedne narode, posebno slovenskega in vliiva strup mržnje v mlada otroška srca.

Starši, ki so primorani pošiljati svoje deca k njemu v uk, se gražajo nad takim načinom poučevanja, ker otroci doma ne govorijo drugega kot jezik materinje in soleda otroška srca.

Ti starši, ki so primorani pošiljati svoje deca k njemu v uk, se gražajo nad takim načinom poučevanja, ker otroci doma ne govorijo drugega kot jezik materinje in soleda otroška srca.

Ali je morda to na učenem programu? Bolj kakor resnemu pouku služi torej šola propagandni kampanji.

Sicer pa naj besediči, kolikor hoče, ljudstvo dobro ve, da je slovenske krvi in da so bili tudi njegovi predniki Slovenci. Zato se lahko raznaradovalec ne bo dal zavajati. Seveda pa ljudstvo ne more dovoliti, da bi kdaj vcepljal v mlade glave sinov in hčera tuje, slovenskemu narodu sovražne ideje.

je, čeravno so otroci primorani obiskovati italijansko šolo. Ali je morda pozabil gospod učitelj, da ga je rodila slovenska mati in ga učila slovensčine že v rani mladosti? Ali ne ve, da je Filipi prav slovensko ime, čerprav bi ga hotel zatajiti?

Ali se ne spominja gospod Filipi tistih prelepih dni, ki smo jih preživljali v letih 1944-45, ko so vladale na naši zemlji ljudske oblasti narodno osvobodilnega gibanja. Ne bi smel ta gospod pozabiti meseca avgusta 1944, ko bi moral biti sojen od ljudskega sodišča v Platišču zaradi protinarodnega in protipartijskega delovanja. Niso ga obsodili, Bil je oproščen, ker se je kesal svojih dejanj in častno obljubil, da ne bo v bodoče delal ničesar, kar bi bilo nasprotno slovenskemu narodu.

Naj pomisli gospod odpadnik na svojo nesramno fašistično preteklost in na vsaj danes.

Čudimo se, kako je mogla vlada, oziroma minister za prosveto Gonella, promovirati osebo s tako umazano preteklostjo celo v šolskega nadzornika. Morda si je prislužil ta čin s protinarodno propagando, ki jo seje med našo mladež.

Neskorša ima veliko potrebo po zdravih učiteljskih močeh; ljudstvo si želi učiteljev, ki bi vzgajali otroke in jih učili ljubiti sosedne narode, zlasti pa narode Jugoslavije, s katerimi so krvno vezani, ker Neskorša pripada slovenskemu narodu.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Zadrugni domovi vstajajo

Pod njihovo streho se bo razmahnilo gospodarsko in kulturno življenje istrskega ljudstva

Ljudska oblast v Istrskem okrožju, ki je dala zemljo kmetom, zagotovila delo našim delavcem, urenila gospodarstvo, izgradila in obnovila solstvo ter prosvetno življenje, je zlasti v preteklem letu delala tudi na tem, da še bolj poglobi in utrdi ljudska oblast in njeno najpomembnejša podlagagospodarstvo. Eden glavnih čimteljev našega današnjega gospodarstva pa je zadrugništvo.

Umiljivo je, da je nemogoče razširiti zadrugni misel in zadrugništvo samo, ne da bi imeli na voljo primerne zadrugne domove, kjer naj se osredotoči celotno zadrugno delovanje in da pobudo vrst vrst na terenu. Zadrugne porajne in nakupovalne zadruge, zadrugne gostilne, predavanja, praktični pouk o zadrugništvu, njegovega pomena, uspehov in koristih, ne morejo uspevati v takih merah, če nimajo svojega torišča, svojih lastnih skladišč, kleti, gostilniških in prodajnih prostorov, če nimajo možnosti, da propagirajo zadrugni misel tudi s predavanji, kinematografi, skiptokoni in podobno. Za vs to je treba imeti primerne prostore in sicer zadrugni dom.

Ljudske oblasti niso pozabile na vse to. Danes so nadalje v načrtu, oziroma v gradnji zadrugni domovi v Bujah, Dekanah, Čežarjih, Materadi, Marezajh, Smarjah, Vanganelu, Marušičih in Novi vasi. Oblasti so po svojih tehničnih izvedencih določile tri tipe zadrugnih domov in sicer po kubaturi in ploskovni meri največje srednje in manjše. To je pravilno, ker bi bilo le potratno delo, graditi v manjšem kraju ali sektorju razsežne domove, ki bi presežali krajevne potrebe in bi stali prostori neizrabljeni. Nasprotno bi bilo negospodarsko štediti na investicijah ravno tam, kjer je potreba po večjih prostorih zadržetja. Ta vidik velja ne samo glede na velikost zadrugnih domov in njihovo notranjost, v kolikor prihaja v poštev pri gospodarstvu,

marveč tudi glede onih prostorov, ki bodo služili v kulturne svrhe. V skupino največjih domov so uvrščeni zadrugni domovi v Bujah, Dekanah, Smarjah, v srednje skupino domovi v Materadi, Marezajh, Čežarjih, Vanganelu in v Sv. Antonu, v manjših merah pa bodo zgrajeni domovi v Kortah, Marušičih in v Novi vasi. Tako ima dom v Bujah, ki spada v prvo skupino, ploskovno mero 2000 m², v Čežarjih in drugod, mero 1882 m² v Novi vasi od tretje skupine 905 m².

V Bujah bodo imeli na primer dvoranjo, ki bo dolga 22 m, široka 13,5 m in visoka 7,5 metrov. Ta dvoranica bo imela samo v prtiljuju 320 sedežev, v prvem nadstropju na galeriji pa še nadaljnjih 140 sedežev. V dom bomo vstopili skozi lepo in prostorno vežo. Vsi trje domovi v Čežarjih, Pobegeh in Marušičih pa bodo imeli pod celo društveno dvorano zadrugno klet, ki bo dolga 32 m, široka 10 m in visoka 3,70 metra. Za shrambo vilno na namerjavajo v Pobegeh namesto sodov napraviti kadi iz betona.

Na splošno bodo vsi zadrugni domovi zgrajeni iz zelo dobrega domačega kamna, mnogo del bo izvršenih v železo-betonu. Stavbe bodo navezane na vodovode, kjer pa vodovodov ni, bodo imele lasten vodnjak. Opeka je prav tako domača proizvodnja in sicer iz opekarne »Narodne« pri Izoli. Prav tako so domače proizvodnje, betonske cevi in drugi potrebni izdelki, ki jih dobavljajo gradbeni trdnika »Ediliti«.

S tem v zvezi omenimo še, da smo vse potrebne les in cement prejeli iz Jugoslavije. Tako so tamkajšnje ljudske oblasti pokazale svojo naklonjenost do istrskega ljudstva, kajti ravno cement in les potrebuje Jugoslavija za svojo obnovno in izvedbo petletke sama.

V vseh zadrugnih domovih so predvideni prostori za zadrugno prodajalno, gostilno, klet, trgovinška skladišča, upravniške prostore, prosvetno dvorano, po možnosti z galerijo in kot v Bujah celo s stransko galerijo. V domovih bodo nameščena vsa naša prosvetna društva, gledališki orki bodo imeli posebej sobe za igralce in igralke, knjižnica in čitalnica bosta priležne v vsak dom, upravitelj zadrugne gostilne odnosno hišnjak bo dobil lepo stanovanje, ki bo imelo najmanj dve sobi.

Naši arhitekti in stavbeniki so pri izdelavi načrtov poskrbeli tudi za lično zunanjost vsake stavbe: Domovi bodo imeli v več krajih okusne vhode. Tako bodo v prtelju doma v Vanganelu na vhodnih vratih loki iz kamena, drugo zopet namešteni balkoni. Razume se, da bo povsod poskrbljeno za čim večjo higieno. Velika okna bodo propuščala dovolj luči, sonca in zraka.

Vsa gradbena dela izvršuje trdnika »Ediliti«. Poudariti moramo, da so mladina in starejši domačni volje žili v gradnji zadrugnih domov veliko truda v obliki prostovoljnega dela. Pripravljalna gradbena dela, izkopne temelje in zidnega materiala so izvedli edino prostovoljni delavci, za kar jim gre največje priznanje. S tem so pokazali svojo zavest za skupnost, daj najboljši vzgled drugim in vzpodbudili skopov posvov merodajne faktorje na nujnost in korist začetega dela. Okarne »Narodne« pri Izoli. Prav tako so domače proizvodnje, betonske cevi in drugi potrebni izdelki, ki jih dobavljajo gradbeni trdnika »Ediliti«.

Kot prvi bo gotov zadrugni dom v Smarjah. Tamkaj so končana dela do 75%. Precej so napredovala tudi dela v Novi vasi, Čežarjih, Marezajh, Materadi, Bujah in Marušičih. Vsekaror bo enoletna ugodno vplivala na potek vseh teh del in prepričani smo, da bodo naši kmetje-zadrugniki v prihajnjem letu zaznamovali ogromen napredek ravno na področju gradnje zadrugnih domov. S tem v zvezi se bo razmahnilo celotno prosvetno življenje, ki bo imelo kot zadrugništvo predvsem svojo za vsako delovanje prepotrebno streho!

Delovni elan mladinske brigade »Br. Babič«

Mladinska delovna brigada »Branko Babič«, ki je bila ustanovljena zadnje dni novembra preteklega leta, je že prve dni pokazala velike delovne uspehe pri gradnji ceste Smarje-Nova vas. V naslednjem prinašamo rezultate dela od 2.XII.48 do 23.XII.48.

V tem obdobju je bilo napravljeno 3673 delovnih ur. Dela se je udeležilo 623 mladincev in mladnic te brigade, ki so v teku 18 dni nakopali nad 900 m³ zemlje in kamena, ter ta material prevzeli na daljavo od 30 do 130 metrov.

Tako je tudi ta brigada mladih delovnih moči pokazala v kratkem času, da noče zaostajati za onimi, ki so pomagale pri gradnji mladinske proge Samac-Sarajevo ali pa pri gradnji ceste »Bratstva in edinstva«.

Tet brigadi je prišla na pomoč za pet dni tudi brigada »Bertok Just«, ki je pred kratkim prišla z gradnje ceste Beograd-Zagreb. Mladinci te brigade so v petih dneh vseh napravili 687 ur in nakopali 166 m³ kamena in zemlje.

Večje število vasi, ki so do sedaj imele zelo slabo vezo z obmorskimi kraji in Koprno, bo z izgradnjo te ceste zelo veliko pridobilo. Velik del k izgradnji bo prispevala prav naša mladina. Ljudstvo rado vidi delovne brigadnike, kako polni dobre volje in vztrajnosti odhajajo vsako jutro na delo za skupnost.

Tihotapska kronika

Na tihotapskih stezah so bili zaščeni ko so skušali tihotapiti tobak v cono A: Jurado Marija iz Lazareta, Hervatin Aleksandra iz Malji. Jurado je prejela od ljudskega sodišča v Koprju za kazen globo 7.000 lir, Božič 6.000 lir in Hervatin 3.000 lir; vsem je bilo zaplenjeno tihotapsko blago.

Na cesti ga je zatekla smrt

Vdovec Mateo iz Guisterne 39, dvacet, star 62 let, je večerj ponudil na poti proti domu umrl na cesti blizu svoje hiše. Pokojnik je že dalj časa bolehal za srčno boleznijo, čemur je najbrže pripisati nenadno smrt.

Nogometna prvenstva

V nedeljo 9. t. m. bodo odigrane naslednje nogometne tekme istrskega okrožnega prvenstva:

- Arrigoni B — Aurora B
- Florini — Partizan
- Piran B — Novi grad
- Meduza B — Buje
- Rdeča zvezda — Umag
- Olimpija — Petrovija
- Brtonigla — Jadran

PRVENSTVO STO-ja

Na nogometnih igriščih Tržaškega ozemlja bodo za prvenstvo STO-ja odigrane naslednje tekme:

- Dreher — Meduza
- Skedenj — Umag
- Milje — Sv. Ana
- Ponziana — Rojan
- OMMSA — Arrigoni
- Tovarna strojev — Piran
- Magdalena — Pristaniščniki
- Costalunga — Aurora

IZDI TEKEM ZA PRVENSTVO STO-ja:

Dreher-Costalunga neodigrana
Meduza-Skedenj 0-0
Umag-Milje 3-2
Sv. Ana-Ponziana 0-5
Rojan-OMMSA 1-2
Arrigoni-Tovarna strojev 2-3
Piran-Magdalena 1-1
Pristaniščniki-Aurora 2-4

IZDI TEKEM ZA OKROŽNO PRVENSTVO:

Umag B-Meduza B 2-1
Jadran DK-Olimpija 1-1
Partizan-Arrigoni B 1-4
Buje-Piran B 2-0
Novi grad-Florini 2-0

Utopljenec

Zadnje nedeljo so naleleti prebivalci Sičol na truplo neznanega moškega v valovih narasle Dragone. Na mesto so takoj prijeli organi krajevne narodne zaštite, ki so ugotovili identiteto utopljenca. Gre za Miklavčeva Franceta. Vzrok njegove smrti še ni znan.

ZNANOST IN KULTURA

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

MARSHALLOV PLAN V ITALIJI

Z ukazom prezidija ljudske skupščine FLRJ z dne 11. decembra 1948 je bilo ustanovljeno ministristvo za znanost in kulturo FLRJ. Ministrstvo ima nalogo voditi postelje v zvezi z znanostjo in kulturo, ki spadajo v pristojnost zvezne vlade. Proračun tega ustanovljenega ministristva znaša za leto 1949 1.042.623.000 din. Prvi sklop, da bi ga potrdila v obliki, kakor je predloženo. Pri tej proračunski razpravi bi rad povedal nekaj o naših uspehih na področju znanosti in kulture in o preteklem letu in o naših glavnih napakah.

Kakor na drugih področjih družbenega in gospodarskega življenja, tako so bili doseženi v naši državi — je rekel minister Čolaković — veliki uspehi tudi na področju znanosti in kulture. Leto 1948 je bilo leto naraščanja vseh prosvetnih in znanstvenih ustanov, tako po obsegu kakor po kvaliteti, ter vseh panog kulturnega in umetniškega dejavnosti. Kulturno-prosvetna politika naše vlade je usmerjena k čim hitrejšemu ustvarjanju potrebnega števila kvalificiranih kadrov, inteligence in delavcev za uresničevanje petletnega plana in ustvarjanju novega lica našega človeka, ki zavestno gradi socializem. Vedno bolj se z našo kulturno revolucijo ustvarja materialna podloga, kar pomeni dolgotrajno in temeljno razvijanje socialistične države. Skrb naših ljudiških oblasti za potrebe prosvete in kulture je dobila izražaj tudi v vsotah, določenih v državnem proračunu treh zaporednih let 1947, 1948 in 1949. Leto 1947 je bilo dano za potrebe prosvete in kulture 3.653.000.000, leto 1948 6.728.000.000, leto 1949 pa bo ta vsota dosegla 8.625.000.000 din.

Ena najvažnejših kulturno-prosvetnih nalog, ki jih je bilo treba po zmagovitih koncu vojne rešiti, je bilo upravljanje odstranjanja nepismenosti kot pogoj za

šol, ki jih prej ni bilo. Glede na nalogo, da se zgradi 90.000 strokovnih kadrov, kakor to določa petletni plan, je šolanje v srednjih strokovnih šolah skrajšano na 3 leta. To skrajšanje je navzlic temu da je bil v glavnem odbrisan učni program za štiri leta, znatno vplivalo na kplaiteto kadrov in v prihodnjem šolskem letu bo treba znova unesti štiri-letno šolanje, v nekaterih primerih pa tudi petletno strokovno šolanje. Poleg tega bo potrebno pouk v strokovnih šolah še tesneje povezati z gospodarstvom in ga spraviti v sklad s potrebami našega gospodarskega razvoja. Mi n. pr. nimamo srednjih strokovnih šol za industrijo nafte, za mehanizacijo kmetijstva, kar nam je glede na razvijajočo perspektivo neizogibno potrebno.

Veliko pozornost posvečamo tudi dvigovanju strokovnih delavskih kadrov. V letu 1947 je znašalo strokovno učencev v šolah za učence v gospodarstvu 41.764, leta 1948 pa 69.254. Poleg tega je bilo v tečajih usposobljenih 41.000 kvalificiranih in 47.000 polkvalificiranih delavcev. V šolskem letu 1947-48 je 53 učiteljskih obiskovalo 16.145 dijakov, leta 1948-49 pa je to število naraslo na 66 učiteljskih in 18.831 dijakov.

Izvršene so številne priprave za reorganizacijo šolstva na področju umetnosti. Posebno živahen razvoj so pokazala naša vseučilišča in visoke šole. Leto 1947 je bilo 49 fakultet in visokih šol, v letu 1948 pa je bilo 62 fakultet in visokih šol, vstopili so delovne fakultete v Beogradu, ki so bili opremljeni v fakultete tehnične visoke šole. Ustanovljena je bila tudi visoka notbarsko-diplomska šola, ki je prva te vrste v naši državi.

Ljudski republiki Makedonija ter Bosni in Hercegovini uspešno razvijata svoja vseučilišča, ki postajajo znanstvena središča teh republik navzlic nezgodni.

u FLRJ

Ekspozice ministra Rodoljuba Čolakovića

predavanj s področja znanosti in umetnosti, v prvih 6 mesecih l. 1948 pa 1761 predavanj. Kulturno-prosvetni odbor za očiščene je bilo 2880 v letu 1947, v prvih 8 mesecih l. 1948 pa 2136. V letu 1947 je bilo za borbo nad 70.000 predavanj za splošno izobrazbo, v 10 mesecih l. 1948 pa nad 66.000 predavanj, v 10 mesecih leta 1948 so imeli naši vojniki 48.630 kulturno-zabavnih večerov, v armijskih peških zborih sodeluje 74.208 pripadnikov JA, šahovski tekmovanja pa se udeležuje 69.900 pripadnikov JA.

Knjižnice JA imajo 1.300.000 izdanih knjig. Očiščene in podoficirski JA so kupili v letu 1948 samo vojaških knjigarnah 7 milijonov 303.879 izdanih knjig in brošur za svoje osebne privlačne knjižnice.

Nato je razložil minister Čolaković napake pri delu na kulturno-prosvetnem področju kakor tudi naloge v prihodnjem letu:

Priču v prihodnjem letu moramo posvetiti mnogo več skrbi našim nižjim strokovnim šolam, v katerih delujemo kvalificirane kadre delavcev za industrijo in kmetijstvo. Po petletnem planu moramo dati našemu gospodarstvu isto in isto število kvalificiranih delavcev, med katerimi bo veliko število končno niže strokovne šole za gospodarske učence. Priobiti si morajo potrebno strokovno znanje in prav tako dobili potrebno vzgojo. Vendar je, šol, precejšnje število domov za gospodarske učence, ki v njih ne srbje za vzgojo gojencev in njihov splošno izobrazbo. V njih bodisi sploh ni vzgojiteljev in učiteljev, tako da so ti dijaki prepusteni sami sebi ali pa jih vzgajajo ljudje, ki za to nimajo nikakih kvalifikacij. Delavski razred se je v kapitalistični družbi formiral s slepm delovanjem zakona kapitalistične proizvodnje. Njegova razredna zavest je

bila dolgotrajni proces borbe za nanašanje razredne in socialistične zavesti v proletarske množice. Tako se je formiral tudi naš delavski razred. Toda njegovo pomlajevanje se vrši danes v naših socialističnih družbenih odnoših. Ni slepa stavanja, ampak plan, to, kar je gibalno družbene aktivnosti. Tako mora biti, če hočemo dobiti prave delavce iz maloobrazovanih vrst. Borba za izpolnitev plana mora zajeti ne samo kvalitete — število delavcev, potrebnih naši socialistični industriji — ampak tudi kvaliteto, t. j. truditi se moramo, da bomo zgradili zavestne mlade delavce, ki bodo dali s svojim prihodom v gospodarstvo novo vzpodbudo naši socialistični industriji in našemu kmetijstvu. To v naših nižjih strokovnih šolah premočno in nesistematično delamo. Mislim, da je za nas danes važno, da zaopustimo tem šolam boljše učitelje kot pa so na nižjih gimnazijah, kajti iz teh šol bo odšla v enem ali dveh letih cela armada mladih proletarcev.

Za Italijo pomeni dotok surovin in potrošnih predmetov. Na ime ameriške spomoči je dobila Italija za leto junij 1948 - junij 1949 za 601 milijon dolarjev surovin, živil in potrošnih predmetov ter za 75 milijonov dolarjev strojev in industrijskih instalacij. Vsote, ki jih plačajo italijanski uvozniki za surovine in živila, se stekajo v tako imenovani lirski fond (fondo lire), medtem ko se uvažajo stroji na osnovi posojil. Skoraj devet deset ameriške spomoči obstoji torej iz surovin in potrošnih predmetov, ki ne izboljšujejo položaja italijanskega gospodarstva, ki mu ne omogočajo, da se reorganizira, obnovi in modernizira svojo opremo. Na investicije odpaša samo 75 milijonov dolarjev, ki jih dobi italijanska industrija kot posojila — nominalno po obrestni meri 2,5% z rokom amortizacije 30 let, delanski pa (zaradi posredstva bank in garancij) po ob-

restni meri 5-6% in z amortizacijsko dobo 20 let. Zato je vprašanje, ali bo italijanska industrija sploh uporabila možnost posojil po Marshallovem planu; dve tretjini ameriškega posojila Export-Import Bank sta ostali neizkoriščeni.

Protivrednost surovin in živil, ki jih dobiva Italija po Marshallovem načrtu, se steka v lirski fond, katerega lahko uporabi italijanska vlada samo z odobritvijo ameriške vlade. S tem si je ameriška vlada zagotovila velik vpliv na vsa italijanska gospodarsko-politično. Zdi se, da bo italijanska vlada smela uporabiti lirski fond za javne gradnje (torej investicije, ki niso bistvene za ojačanje italijanskega gospodarstva) in za melioracije zemljišč (t. j. podpiranje veleposestnikov). Lirski fond zato ne bo doprinesel ne k povečanju investicij v industrijo, a tudi ne bo pomenil znatnega olajšanja brezposelnosti in ne bo

pomenil rešitve proračunskega primanjkljaja. Fond namreč ne bo tako velik, kot je izpoceta propaganda razboževala. Medtem ko se je letožnji spomlad pisalo o 400 milijardah lire, se sedaj piše o 200 milijardah in dejanski je 30.1X.1948 znašal fond samo 32 milijard lire.

POTREBNE TUDI ZA TRST

Stroge mere za trgovske zastopnike v Avstriji

Z Dunaja poročajo, da je predlagalo združenje trgovskih zastopnikov reformo zakonodaje o trgovskem zastopstvu. Po tem predlogu smejo nastopati bodisi kot nameščenci ali samostojni zastopniki samo tisti, ki imajo trgovsko izobrazbo in vsaj dve leti prakse kot trgovski pomočnik. Samostojni zastopniki pa bodo v bodoče morali imeti obrtno dovolilnico za zastopovanje. V vsej Avstriji je danes redno prijavljenih 6000 samostojnih in 5000 trgovskih zastopnikov—nameščencev. Računajo, da poleg njih opraviha ta poklic, seveda nepravilno, okrog 15.000 oseb.

Ta pojav ni doma je v Avstriji marveč v vseh državah, kjer prevladuje po vojni le trenutno spekulativno poslovanje v trgovini. Nič boljše ni v Italiji niti v Trstu. Zlasti pri nas, kjer so razmere sprito vojaške okupacije malega ozemlja z ogromnim številom prebivalcev še bolj nenaravne, crete ta in še slabši načini pri spekulaciji. Na ta način se zvoeni solidnost v trgovini, ki ne more konkurirati črnoborzijskim za konvikom in ambulantom prodajalcem ponajvekrat nakradenega blaga. Naša finančna uprava bi prav tem morala posvetiti svojo pažnjo, ko sama zainteresirano trgovske kategorije nimajo toliko občutka za dobre usance kakor avstrijski trgovski zastopniki.

Angloameriško nadzorstvo nemškega izvoza

Iz Delhija v Indiji poročajo, da je tamosnja vlada v uradnem sporočilu objavila razlikovanje trgovinskega sporazuma z nemško Britanijo. V njem je priznana za sedemindesetmesečni delovni klavzula ananjeje upodnostni, ki si je običajno izgovori vsaka država pri sklepanju trgovinskih pogodb in velja obojestransko. Za zapadno Nemčijo pa velja ta v pogodni, ki pomeni enakopravnost v primeri z drugimi državami, samo dokler je zasedena po okupacijskih silah. Ali z drugimi besedami, samo dokler odloča o nemškem izvozu angloameriški kapital.

Tarife britanske plobove

Tarife in tabornina britanske trgovinske morarice so bile dostopne državnim nadzorstvom. Od 1. 12. 1948, dalje pa si je država pridržala še pravico do ločevati tarife za prevoz blaga v državnem interesu. Ne vedo še, kakšne bodo posledice teh ukrepov. Dostej so bile tarife nižje od uradno določenih, pač pa so zadnje čase pričele naraščati.

Italijanska trgovinska bilanca pasivna

Po podatkih uradne statistike za znanostjo trgovino je znašala vrednost italijanskega uvoza v prvih desetih mesecih 1948 609,6 milijard lire, vrednost izvoza pa 373,1 milijarde lire. Trgovinsko bilanco republike pokazuje torej 236,5 milijarde deficita da 1. oktobra 1948.

Velik napredek sovjetskega poljedelstva

Prvi povojni petletni plan v Sovjetski zvezi je postavil poljedelstvu vrsto ogromnih in raznovrstnih nalog, katere je moči izvršiti samo v okviru socialističnega obdelovanja zemlje. Poleg izvršitve obsežnih kapitalnih del v višini 19,9 milijard rubljev predvideva petletka znatno razširjenje poučno-raziskovalnih del in praksi. Kolhozi in sovhози bodo proučili in uvedli nove mere, da bi povečali pridelek žitaric, oljnice in drugih industrijskih rastlin, povrtnin in novih poljedelskih kultur.

Samo kratak pregled razvoja poljedelstva v zadnjih 30 in nekoliko letih nam daje jasno sliko, do kakšne višine se je dvignilo sovjetsko poljedelstvo. Z veliko oktobrsko socialistično revolucijo je bila ukinjena zasebna lastnina zemljišč in kmetije so dobili 150 milijonov ha veleposestniške in carske zemlje. Sovjetska država in boljševiška partija sta pripomogli kmetu, da s kolektivnim gospodarstvom likvidira malo kmetjsko gospodarstvo. Uspešno izvajanje kolektivizacije pa je bilo mogoče samo z industrializacijo zemlje. Zelo razvita sovjetska industrija je dala kolhozom za časa prvih dveh stalinskih petletk ogromno število traktorjev in drugih strojev v vrednosti nekoliko milijard rubljev, medtem ko se je število mehaničnih-tractorskih postaj povečalo na 7000.

Prehod na socialistično velokmetijstvo je z uvedbo nove dovršene tehnike pripomogel do povečanja setvenih površin in s tem do znatnega izboljšanja žetve. Setvene površine v Sovjetski zvezi v letu 1940 so bile v primeri z predrevolucijsko dobo povečane za 30 milijonov ha. Jasno je, da se je tako znatno spreminila struktura setvene površine. Površine, posejane z industrijskimi rastlinami, s povrtnino, s travo in drugim, so se povečale v sovjetsko poljedelstvo je postajalo donosnejše.

PAMIR — STREHA SVETA — GOROVJE V SZ

rastlin in poizkuse za povečanje plodnosti zemlje. Sovjetsko agronomsko znanost sta osnovala Viljams in Mičurin, naprej pa jo razvijata akademik T. D. Lisenko. Sledječ izalcedke znanosti so v

Sovjetski zvezi dosegli, da je hektarski donos rize v SZ 150 metrkih stotov, medtem ko ga trgovski pridelajo samo 90 stotov na ha. Največji hektarski donos koruze v inozemstvu ne presega 100 sto-

tov, v SZ pa je 150 stotov in še več. Rekordni sovjetski hektarski donos za sladkorno peso je 1.400

na ha najmanj 50 metrkih stotov sena. V sovhozu «Jule Nurme so izsušili lanskega leta 50 ha

stotov, bombaža 155, lanu 37 itd.

Glavno zaslugu za povečanje donosa ima mičurinska kmetijska znanost. Nikjer na svetu se široki ljudski sloji ne udeležujejo praktičnih poizkusov kakor v SZ. Povsod imajo mnogo laboratorijev in steklenih vrtoz znanstvenih institutov. Na 10.000 kolhozovnikov in tisoče poljedelskih strokovnjakov uporablja nove znanstvene predloge in metode. Za letošnje leto je predvideno, da izsušijo vsa močvirja, ki presegajo površino od 120 milijonov ha in katerih je največ v Belorusiji. Doseženi uspehi potrjujejo, da bo ta naloga izvršena z uspehom. V Azerbajdžanu gradijo veliko omrežje vodovodnih jarkov in prekopov za namakanje ogromne površine preko milijon ha neplodne stepe in za olajšanje plobove po reki Kurl. Sovjetski učenjaki so leta 1947 privratar posejali nekaj ha ozime pšenice z jugovzhodnih predelih puštine Kara-Kum. Poizkus je dobro uspel in letošnji jesen so posejali že 50 ha.

V borbi za večji hektarski donos je dosegel najboljši uspehe brigadni kolhoza «Stalins in Gruzijski SSR, heroj socialističnega dela Rigvava. Na površini 3 ha je pridelal 136,3 stote koruze na hektar in s tem postavil nov sovjetski rekord donosa koruze v letu 1947. Še boljše uspehe je dosegel heroj socialističnega dela in ozerni Stalnov premije M. M. Ozerni, katerega skupina je na kolhozu «Rdeči partizan» na nemakanih parcelah dosegla približno donos 180 stotov koruze na ha in na najboljši parceli celo 208 metrkih stotov na ha.

V Sovjetski zvezi preiskujejo sedaj 234 modelov poljedelskih strojev. Okoli 130 teh strojev so novi poizkusni modeli, ki so jih sovjetski konstruktorji projektirali v zadnjem času. V Altajskem traktorskem zavodu so uspešno preizkusili nov Diesellov traktor. V primerjavi z dosedanjimi Diesellovimi traktorji ta nov model porabi 30 do 35 odst. manj pogonskega goriva in 2 krat manj maziva.

Z uporabo umetnih gnojil in z najmodernejšimi načini obdelave se je povečal donos sena in se je izboljšala paša. Sedaj zraste

močvirja in to zemljo zasejali z mešanimi travami ter pridobili 80 stotov odličnega sena na ha.

Zelo veliko pozornost posvečajo v Sovjetski zvezi kulturi industrijskih rastlin in subtropskih kultur. Pred kratkim je vlada izdala odločbo o razširitvi gojitve pomaranč, limon in drugih subtropskih kultur izven gruzijske SSR, kjer so do sedaj gojili te sadove. S ta odločbo so postavili temelj za gojenje južnega sadja na Kirimu, v Kubanu, na jugu Ukrajine, v Azerbajdžanu, v republikah srednje Azije kot tudi v Dagestanu in v Moldaviji. Gojitve subtropskih kultur je bila uvedena v letih sovjetske oblasti. Pred prvo svetovno vojno je bilo v Rusiji zasajeno vsega skupaj 160 ha zemlje s citrusovim drevjem (drevo, na katerem rastejo pomaranče, limone). Danes je s citrusovim drevjem zasajeno več 22.000 ha zemlje. Meja gojitve subtropskih dreves in rastlin se pomika vedno bolj proti severu. V Tadžikistanu organizirajo specialni sovhoz za gojitve limonovcev in sladkornega trsa. Vsevezni znanstvenoraziskovalni institut za subtropske kraje je odgojil sladkorni trs, ki daje zelo visok donos. Ministrstvo za prehrano in industrijo Tadžikistana bo letos privratar pridelavo sladkornih trs v rum. Predvidena je izgraditev posebne kombinata za predelavo trsa v rum. V južnem Uzbekistanu gojijo po mičurinski metodi južno sadje, ki je odporno tudi na 20 stopinj mraza. Pridelovanje limon so že tako izpopolnili, da vsako drevo daje najmanj po sto limon.

Pod pogoji socialističnega kmetijstva je v SZ napravljeno vse, da se doseže stalno povečanje plodnosti zemlje. Socialistična preureditev kmetijstva, njegova mehanizacija in vse večja uporaba kemije so prispevali daleč k ogromnemu razvoju kmetijstva. Opredna kmetijstva z modernimi tehničnimi sredstvi in stroji terjajo tudi vzgojo usposobljenega osebja, organizatorjev velikega socialističnega gospodarstva. Sovjetsko delovno ljudstvo, v sveti si nalog prve povojne petletke, vlagava vse napora ne samo za izvršitev postavljenih nalog, ampak za večkratno njihovo prekračenje.

A.L.STRONG MISEL MAO CE TUNGA

Iz nekega pisma Ane Luise Strong, ki zvešava ta leta 1946. Napisani članek, v katerem pripoveduje o svojih pogovori z določenimi osebnostmi na Kitajskem in svojih razgledih na nekatera politična in kulturna vprašanja. Kitajsko, citiramo tesle vrstice: «To pismo začenja poseben članek, ki sem ga prav zdaj zaključila, potem ko sem ga pisala čela dva meseca. Naslov članka je: Misel Mao Ce Tungja; v njem je osvetljen marksizem, apliciran na kitajske pogoje. O tem predmetu sem se s teoretiki jenana večkrat pogovarjala po cele ure. Potem, ko je bil članek napisan, je bil znova preveden v kitajščino in zelo skrbno korigiran, kar je z nekaterimi dopolnitvami, ki so jih napravile dolečne neledne osebnosti, zahtevalo precej časa».

Misel Mao Ce Tungja vključuje svojemu močnemu vplivu v tujini daleč nikoli ni bila v celoti prikazana. Prodrala je v zunanji svet skotkoma, z dolgimi presledki, ki jih je pozročala vojna blokada. V Ameriki ljudje še vedno postavlajo otrovo antitezo: «Ali kitajski komunisti poznajajo Moskvo, ali pa so tisto, kar imenujejo zapad demokrati?» Odgovor se glasi, da niso ne prvo

ne drugo, čeprav so v določenih meri nekoliko prvo in drugo. To so Kitajci, ki si prizadevajo rešiti pereče probleme Kitajske in ki se pri tem poslužujejo lastnih idej, kakor tudi vseh dobrih idej, ki se siriijo na zapadu. Zlasti pa uporabljajo nauk marksizma-leninizma.

«Veliko delo Mao Ce Tungja je v tem, da je obogatil marksizem s kitajskimi posebnostmi, je re-

Noben Mao Ce Tungov politični korak ni kopiran iz knjig in tudi ne temelji na nepopolnih izkušnjah

in narodnemu gospodarstvu kaže ne samo pot kitajskega naroda, marveč tudi milijarde ljudi, ki preživajo v kolonialnih deželah jugovzhodne Evrope.

Misel Mao Ce Tungja vključuje svojemu močnemu vplivu v tujini daleč nikoli ni bila v celoti prikazana. Prodrala je v zunanji svet skotkoma, z dolgimi presledki, ki jih je pozročala vojna blokada. V Ameriki ljudje še vedno postavlajo otrovo antitezo: «Ali kitajski komunisti poznajajo Moskvo, ali pa so tisto, kar imenujejo zapad demokrati?» Odgovor se glasi, da niso ne prvo

ikel Liu Haiao Ci, ki ga smatrajo kitajski komunisti po veličini za drugega marksističnega misleca in na katerega sem se obrnila v zadevi ocene Maove misli. «Marx in Lenins, pravi on, sta bila Evropan. Pisala sta v evropskih jezikih o evropskih dogodkih in problemih, o Aziji ali Kitajski pa sta redko govorila. Osnovna načela marksizma nedvomno lahko apliciramo na vse države, toda težka je naloga aplicirati njihovo splošno vesnico na konkretno revolucionarno stvarnost na Kitajskem. Mao Ce Tung je Kitajec: on analizira kitajске

probleme in vodi kitajski narod v njegovi borbi k zmagi. Uporablja marksistično-leninistična načela, da bi ostvili kitajsko zgodovino in praktične probleme Kitajske. On je prvi, ki se mu je to posrečilo. On je in se samo uporablja marksistične metode, da bi rešil probleme 450 milijonov ljudi, marveč je tako populariziral marksizem med kitajskimi ljudstvom kot orožje, ki naj ga uporablja v vseh vprašanjih, na primer v nacionalnem vprašanju, strategiji, graditvi partije, literaturi in kulturi, vojaških vprašanjih, finančah in gospodarstvu, metodi dela, filozofiji. Mao Ce Tung ni samo apliciral marksizma na kitajske pogoje, marveč ga je tudi obogatil. Kitajska je na pol feudalna, na pol kolonialna dežela, v kateri veliko število ljudi živi na robu lakote in obdeluje majhne koščke zemlje. Njeno gospodarstvo je zaostalo. Kitajska, ki skuša preiti na industrijsko gospodarstvo, zadeva na konkurenco in pritisk — gospodarski, politični in vojaški — razvitih industrijskih držav. To je v splošnem stanju, ki vpliva tudi na odnose med družbenimi razredi in na metode borbe, katere namen je doseči nacionalno neodvisnost in boljše svobodno življenje Kitajcev. Podobne okoliščine so tudi v deželah jugovzhodne Azije. Smer, ki jo je ubrala Kitajska, bo vplivala na vse te dežele.

MAO CE TUNG